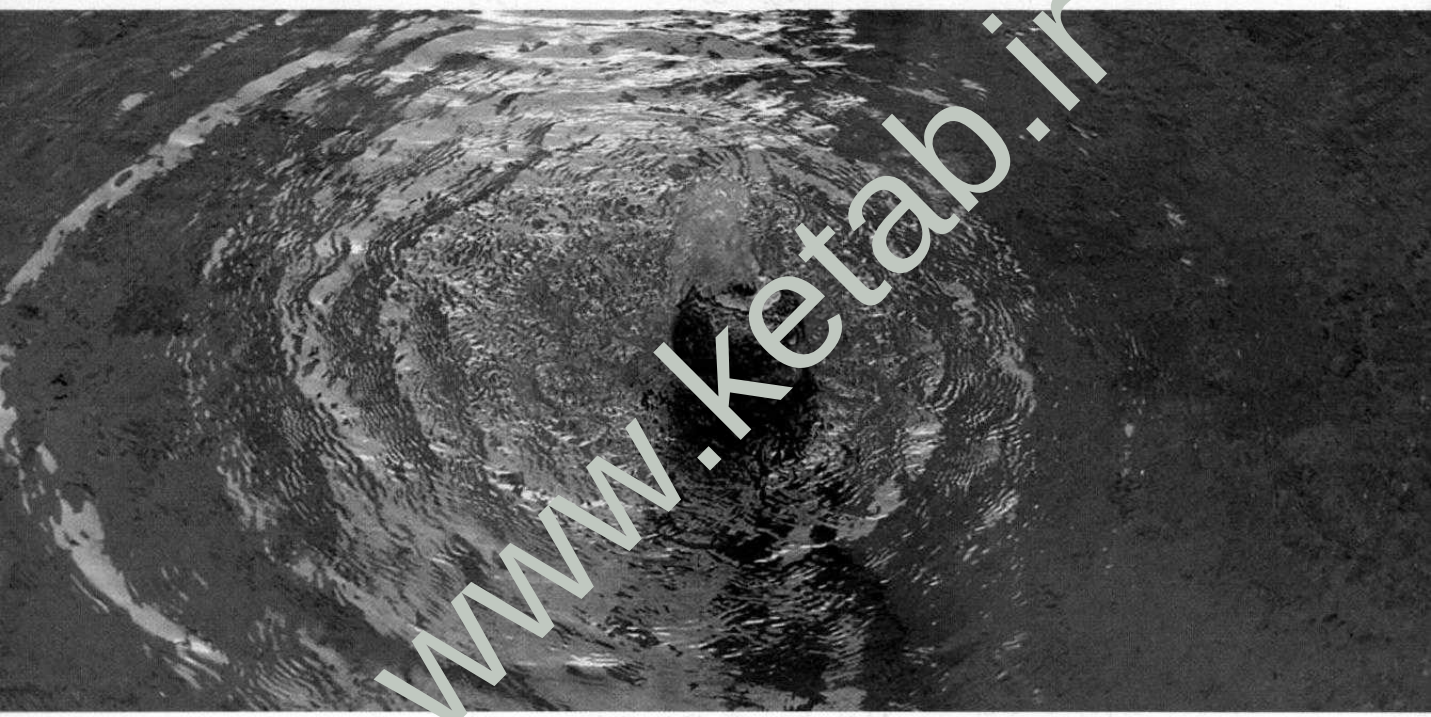

پاری د آزا

پژوهشی در سنت باغ‌سازی و منظره‌پردازی ایرانی

مصطفی مصطفی‌زاده

مجتبی انصاری

۱۳۹۴

سرشناسه	: مصطفی زاده، مصطفی، ۱۳۵۰-
نام و عنوان پدیدآور	: پاری د آزا / مصطفی مصطفی زاده، مجتبی انصاری.
مشخصات نشر	: تهران: گستره. ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ذ، ۲۸۰ص: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۶۹-۰۵-۰
یادداشت	: فیبا
موضوع	: باغ‌ها - ایران - ساختار - تاریخ
موضوع	: باغسازی منظر - ایران - تاریخ
موضوع	: باغ‌ها - ایران - تاریخ
موضوع	: معماری ایرانی - تاریخ
موضوع	: باغسازی - ایران
شناسه افزوده	: انصاری، مجتبی، ۱۳۵۰-
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۱ ۴پ۶ م/۱۳ DSR
رده‌بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۰۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۹۸۹۴۳۶

مصطفی مصطفی زاده - مجتبی انصاری

پاری د آزا

پژوهشی در سنت باغ‌سازی و منظره‌پردازی ایرانی

حروفچینی شبستری

چاپ اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سروش

کلیه حقوق چاپ محفوظ و متعلق است به

نشر گستره، تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین،

خیابان وحید نظری، کوچه جاوید یک، شماره ۱

تلفن و نمابر ۶۶۴۱۱۹۸۶ - ۶۶۴۶۰۳۸۸

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۶۹-۰۵-۰

فهرست مطالب

فصل اول مقدمه

۳	مقدمه
۵	۱-۱- باغ ایرانی چیست؟ شاخصه‌های باغ ایرانی
۵	۱-۱-۱- هندسه
۷	۱-۱-۲- محصوریت
۷	۱-۱-۳- نظام کاشت
۱۱	۱-۱-۴- نظام جریان آب
۱۲	۱-۱-۵- دیگر مشخصات
۱۳	۲-۱- واژه‌کاوی
۱۵	۳-۱- انگیزه‌ها، اهداف و روش انجام تحقیق

فصل دوم باغ ایرانی - پیش از اسلام

۱۹	مقدمه
۲۰	۱-۲- سرچشمه‌های باغ‌سازی در ایران
۲۱	۲-۲- امپراتوری هخامنشی
۲۲	۱-۲-۲- باغ سلطنتی پاسارگاد
۲۵	۲-۲-۲- دیگر باغ‌های هخامنشیان
۲۵	آرامگاه کوروش (۵۳۰ پ.م.)
۲۶	کاخ‌های اردشیر دوم در شوش
۲۶	تخت جمشید
۲۸	۳-۲- ساسانیان
۲۹	۱-۳-۲- مجموعه‌ها و باغ‌های ساسانی
۲۹	تخت سلیمان یا آتشکده آذرگشنسب
۳۰	کاخ سروستان (۴۳۸-۴۲۰ میلادی)
۳۱	ایوان مداین یا تاق کسری (۲۴۱ میلادی)
۳۲	کاخ خسرو در قصر شیرین (۵۹۰ میلادی)
۳۳	کاخ و باغ هاوش کوری
۳۳	۴-۲- نتیجه‌گیری

فصل سوم باغ ایرانی - امپراتوری اسلامی

۳۷	مقدمه
۳۹	۱-۳ دوران خلفای اموی
۴۲	۲-۳ دوران خلفای عباسی
۴۹	۳-۳ حکومت بازماندگان امویان در غرب
۵۴	۱-۳-۳ مدینه الزهرا
۵۸	۲-۳-۳ مجموعه کاخ‌های الحمرا
۶۲	۴-۳ نتیجه‌گیری

فصل چهارم باغ‌های ایرانی - مغولی

۶۷	مقدمه
۶۸	۱-۴ باغ ایرانی، پس از حمله مغول
۷۰	۲-۴ باغ‌های ایرانی - مغول
۷۰	۱-۲-۴ ایلخانان مغول
۷۰	۱-۲-۴ باغ فتح‌آباد تبریز
۷۱	۲-۲-۴ بازسازی تخت‌یماز
۷۲	۲-۲-۴ تیموریان
۷۳	۱-۲-۴ سمرقند، پایتخت باغ‌ها
۷۵	۲-۲-۴ بازبانی سمرقند از سفرنامه کلاویخو
۷۷	۳-۲-۴ مشخصات باغ‌های سمرقند
۷۷	۴-۲-۴ باغ‌های سمرقند در بابرنامه
۷۹	۳-۲-۴ جانشینان تیمور
۸۰	۳-۴ به‌کارگیری طرح باغ ایرانی در دوره گورکانیان
۸۰	۱-۳-۴ هویت گورکانیان
۸۳	۲-۳-۴ باغ‌های گورکانی
۸۵	۱-۲-۳-۴ باغ مزارها
۸۶	مزار همایون. (اتمام ۱۵۷۳ م) و مجموعه بناهای اطراف آن، دهلی
۸۷	مزار اکبر. سکاندرا (۱۶۰۴-۱۳ م)
۸۸	مقبره اعتمادالدوله. آگرا (۱۶۲۲-۸ م)
۸۹	شاه‌دارا. لاهور، مقبره جهانگیر و نورجهان (۱۶۲۸-۳۸ م)
۸۹	تاج‌محل. آگرا (اتمام ۱۶۵۴ م)
۹۲	۲-۲-۳-۴ قلعه‌ها و کاخ‌های حکومتی
۹۳	قلعه آگرا. شروع بازسازی از ۱۵۶۴ م.
۹۴	قلعه لاهور. (اتمام ۱۶۲۰ م)
۹۵	فاتح‌پور سیکری. (۱۵۷۱-۸۵ م)
۹۶	قلعه آمبر. جیپور (۱۵۹۲ تا ۱۶۱۴ م)
۹۷	۳-۲-۳-۴ باغ‌های بیلاقی و تفرجگاهی
۹۸	باغ شالیمار. کشمیر (۱۶۲۰ م)

۹۹	باغ نشاط. کشمیر (۱۶۳۲ م)
۹۹	باغ شالیمار، لاهور (اتمام ۱۶۴۲ م)
۱۰۰	چشمه شاهی. کشمیر (۱۶۳۲ م)
۱۰۱	باغ جزیره‌ها
۱۰۲	۴-۴- نتیجه‌گیری

فصل پنجم باغ‌های ایرانی - صفویه

۱۰۷	مقدمه
۱۰۹	۵-۱- باغ‌ها و شهرهای سبز صفوی
۱۰۹	۵-۱-۱- قزوین، پایتخت سبز شاه‌طهماسب
۱۱۱	۵-۱-۲- اصفهان، باغ شهر
۱۲۱	۵-۱-۲-۱- چهارباغ اصفهان
۱۲۳	۵-۱-۳- باغ‌های اصفهان
۱۲۶	باغ چهل ستون
۱۲۷	باغ بلبل یا هشت بهشت
۱۳۰	باغ فرح‌آباد
۱۳۳	۵-۱-۴- باغ‌های صفویان در سایر نقاط کشور
۱۳۴	باغ‌های اشرف
۱۳۷	باغ فین کاشان
۱۳۹	باغ قدمگاه نیشابور
۱۴۰	باغ مزار خواجه ربیع
۱۴۲	باغ مقبره شاه‌نعمت‌الله ولی
۱۴۳	مزار شهدای فهرج یزد
۱۴۴	۵-۱-۵- نظر هیلن‌براند در مورد کاخ-باغ‌های صفوی
۱۴۵	۵-۲- ارشاد الزراعه
۱۴۶	۵-۳- فروپاشی دولت صفوی
۱۴۶	۵-۴- نتیجه‌گیری

فصل ششم باغ ایرانی - افشاریه و زندیه

۱۵۱	مقدمه
۱۵۲	۶-۱- حکومت افشاریه
۱۵۲	عمارت خورشید
۱۵۴	۶-۲- حکومت زندیان
۱۵۵	۶-۲-۱- شیراز، شهری از باغ
۱۵۵	تأثیر باغ‌ها بر چهره شهر، چهارباغ شیراز
۱۵۸	۶-۲-۲- باغ‌های شیراز
۱۵۹	۶-۲-۲-۱- باغ تخت یا باغ پلکانی - باغ تخت قراجه
۱۶۱	۶-۲-۲-۲- باغ‌های طویل مستطیلی - باغ دلگشا، باغ ارم، باغ گلشن

۱۶۱	باغ دلگشا
۱۶۳	باغ ارم
۱۶۴	باغ گلشن
۱۶۶	۳-۲-۶- باغ‌های مربعی و مرکزگرا - باغ جهان‌نما، باغ نظر
۱۶۶	باغ جهان‌نما
۱۶۸	باغ نظر
۱۶۹	۴-۲-۶- باغ تکیه - باغ تکیه هفت‌تنان، مزار سابق سعدی
۱۶۹	باغ تکیه هفت‌تنان
۱۷۱	۵-۲-۶- باغ قلعه - ارگ کریم‌خان، باغ تخت‌قراچه
۱۷۱	ارگ کریم‌خان
۱۷۳	۶-۲-۶- خانه باغ - نارنجستان قوام، دیوان‌خانه کریم‌خان
۱۷۳	نارنجستان قوام
۱۷۴	۷-۲-۶- باغ بیاط - مساجد، مدارس، سراها
۱۷۶	۸-۲-۶- نشانه‌هایی از شکوه باغ‌ها
۱۷۸	باغ نو
۱۸۰	۳-۶- نتیجه‌گیری

فصل هفتم باغ ایرانی - قاجار

۱۸۵	مقدمه
۱۸۷	۱-۷- باغ‌های تهران در دوران قاجار
۱۸۷	۱-۱-۷- تهران، خاستگاه قاجار
۱۸۷	۲-۱-۷- تهران پیش از قاجار
۱۸۸	۳-۱-۷- تهران، تولد یک پایتخت
۱۹۰	قصر قجر
۱۹۱	ارگ تهران - تخت مرمر
۱۹۲	ارگ تهران - عمارت بادگیر
۱۹۴	باغ نگارستان
۱۹۵	۴-۱-۷- سبک تهران
۱۹۶	۵-۱-۷- چهارباغ تهران
۱۹۷	۶-۱-۷- تهران، دارالخلافه ناصری
۲۰۰	۱-۶-۱-۷- ارگ تهران - دوران ناصری
۲۰۳	۲-۶-۱-۷- باغ‌های دارالخلافه ناصری
۲۰۳	باغ و عمارت سپهسالار (بهارستان)
۲۰۴	نیاوران
۲۰۴	کاخ صاحبقرانیه
۲۰۸	باغ شاه
۲۰۹	عشرت‌آباد
۲۱۱	سلطنت‌آباد

۲۱۲	باغ دوشان تپه
۲۱۳	پارک ظل السلطان
۲۱۳	پارک امین الدوله
۲۱۵	باغ فردوس
۲۱۵	دیگر باغ‌های تهران
۲۱۹	۲-۷. باغ‌های قاجار در سایر شهرها
۲۱۹	باغ دولت‌آباد یزد
۲۲۰	باغ خان یزد
۲۲۲	باغ اکبریه بیرجند
۲۲۳	باغ شازده‌ماهان
۲۲۵	چشمه علی دامغان
۲۲۶	باغ شاه‌گلی (اتل‌گلی) تبریز
۲۲۷	۳-۷. نتیجه‌گیری

پیوست

۲۳۳	باغ‌های شیراز
-----	---------------

منابع و مأخذ

۲۴۵	کتاب‌ها
۲۴۹	پایان‌نامه‌ها
۲۴۹	مقالات
۲۵۱	منابع اینترنتی

فهرست تصاویر و نقشه‌ها

- تصویر ۱-۱ فرش باغ، کرمان، اوایل قرن هفدهم میلادی، پشم و ابریشم ۸/۷۵ و ۳/۷۵ متر، موزه مرکزی جیپور ۴
- تصویر ۲-۱ یزد، خانه شکوهی، ترکیب‌بندی حوض و باغچه در حیاط یک خانه سنتی ۵
- تصویر ۳-۱ یزد، باغ دولت‌آباد، میانکرت باغ ۶
- تصویر ۴-۱ طبس، باغ گلشن، سنگبر و میانکرت باغ ۶
- تصویر ۵-۱ مکان‌یابی کوشک و عمارت سردر در باغ‌های ایران ۶
- تصویر ۶-۱ ماهان، باغ شازده ۷
- تصویر ۷-۱ کاشان، باغ فین، بخشی از طرح شالی باغ ۷
- تصویر ۸-۱ بیرجند، باغ اکبریه، خیابان اصلی باغ و ردیف درختان بلند کاج ۸
- تصویر ۹-۱ اصفهان، چهلستون، چشم‌اندازی از میانکرت باغ از داخل ایوان عمارت باغ ۸
- تصویر ۱۰-۱ شیراز، نارجستان قوام، چشم‌اندازی از میانکرت و ایوان اصلی ۹
- تصویر ۱۱-۱ ماهان، باغ شازده، چشم‌انداز خیابان اصلی باغ از داخل عمارت، ترکیب درختان خزان‌پذیر و همیشه‌سبز ۹
- تصویر ۱۲-۱ بیرجند، باغ اکبریه، محل کاشت گل‌ها در مقابل عمارت باغ ۹
- تصویر ۱۳-۱ اصفهان، چهلستون، محل کاشت گل‌ها در مقابل عمارت اصلی باغ در حاشیه آبگیر ۹
- تصویر ۱۴-۱ کرمانشاه، نقش برجسته «درخت زندگی» بر یکی از دو نیم‌سئون حکم از غارهای بزرگ تاق‌بستان ۱۰
- تصویر ۱۵-۱ اسپانیا، مدینه‌الزهرا، سده دهم میلادی، نقش‌مایه کهن شرقی «درخت زندگی» اسپر مرمرین در مجلس شرقی ۱۰
- تصویر ۱۶-۱ اسپانیا، بالاگوئر، سده نهم میلادی، بخشی از جزئیات تزیینات گچ‌بری ۱۰
- تصویر ۱۷-۱ کلات، بخشی از نقش‌مایه‌های گیاهی سنگی عمارت خورشید ۱۰
- تصویر ۱۸-۱ هند، آگرا، نقش‌برجسته سنگی در جداره‌های تاج‌محل ۱۰
- تصویر ۱۹-۱ یزد، بخشی از تزیینات آجری سردر یک خانه ۱۰
- تصویر ۲۰-۱ کاشان، باغ فین، پلان باغ، مسیر حرکت آب در باغ مشخص شده است ۱۱
- تصویر ۲۱-۱ کاشان، باغ فین، فضایی میانی کوشک مرکزی باغ ۱۱
- تصویر ۲۲-۱ کاشان، باغ فین، فواره‌ها و مسیر حرکت آب در یکی از خیابان‌های فرعی باغ ۱۲
- تصویر ۲۳-۱ طبس، باغ گلشن، مسیر حرکت آب در خیابان اصلی باغ ۱۲
- تصویر ۲۴-۱ بیرجند، باغ اکبریه، حوض مقابل عمارت اصلی باغ ۱۲
- تصویر ۱-۲ تخت‌جمشید، بخشی از نقوش پلکان آپادانا، ردیفی از درختان سرو و گل‌های نیلوفر دیده می‌شود ۲۱
- تصویر ۲-۲ باغ سلطنتی پاسارگاد، پلان کلی از مجموعه و موقعیت کوشک‌ها و آب‌راه‌ها ۲۲
- تصویر ۳-۲ پرسپکتیوی از مجموعه باغ سلطنتی پاسارگاد ۲۲
- تصویر ۴-۲ پاسارگاد، باغ سلطنتی، سده ششم پیش از میلاد، آثار به‌جامانده از بناها و محوطه باغ ۲۳

- تصویر ۵-۲ کناره‌های تزئینی آبراه‌ها در پاسارگاد که به وسیله استروناخ کشف و ثبت شده‌اند..... ۲۳
- تصویر ۶-۲ مینیاتوری از بابرشاه در حال ساختن باغ، بایورنامه ۱۵۹۷ م..... ۲۴
- تصویر ۷-۲ مینیاتوری از بابرنامه. بابر در حال نظارت بر ساخت یکی از باغ‌هایش..... ۲۴
- تصویر ۸-۲ طرحی قدیمی از بازآفرینی مقبره کوروش توسط DIELAFOY..... ۲۵
- تصویر ۹-۲ بازسازی مقبره کوروش و محوطه آن..... ۲۵
- تصویر ۱۰-۲ شوش، کاخ اردشیر دوم، سده چهارم قبل از میلاد، تصویر هوایی از آثار به جامانده..... ۲۶
- تصویر ۱۱-۲ کاخ اردشیر دوم در شوش، قرن چهارم قبل از میلاد، پلان مجموعه..... ۲۶
- تصویر ۱۲-۲ تخت جمشید، گوشه‌ای از نقوش پلکان آپادانا متعلق به قرن پنجم پیش از میلاد..... ۲۷
- تصویر ۱۳-۲ تخت جمشید، تصویری از یک کنده‌کاری که یکی از مقامات عالی‌رتبه دوران ماد را نشان می‌دهد..... ۲۷
- تصویر ۱۴-۲ تخت جمشید، بخشی از کتیبه سنگی یک سردر. ترسیم از St. Elme Gautier موزه لوور..... ۲۷
- تصویر ۱۵-۲ تخت جمشید، نمای کاخ تچرا و باغ داریوش در سلام نوروزی..... ۲۷
- تصویر ۱۶-۲ تخت جمشید، بازآفرینی بخشی از تالار. طرح از CH. Chipies..... ۲۷
- تصویر ۱۷-۲ طرحی از بازآفرینی تخت جمشید در دوران سرزندگی از CH. Chipies..... ۲۸
- تصویر ۱۸-۲ تخت سلیمان، تصویر هوایی بعد از دو دهه کاوش..... ۳۰
- تصویر ۱۹-۲ تخت سلیمان، پلان بخشی از مجموعه..... ۳۰
- تصویر ۲۰-۲ طرحی قدیمی از کاخ سروستان..... ۳۱
- تصویر ۲۱-۲ مجموعه سروستان، ۴۳۸-۴۲۰ م. تصویر ماهواره‌ای از بنای کاخ و محوطه مستطیلی اطراف آن..... ۳۱
- تصویر ۲۲-۲ عراق. کاخ کسری، نمای اصلی، ۲۴۱..... ۳۱
- تصویر ۲۳-۲ بازآفرینی کاخ کسری و مجموعه باغ‌های اطراف آن در کنار رود دجله در تیسفون..... ۳۱
- تصاویر ۲۴-۲ و ۲۵-۲ عراق. کاخ کسری، ۲۴۱ م. تصاویری وضعیت بنا در دوران قاجار..... ۳۱
- تصاویر ۲۶-۲ و ۲۷-۲ پلان و تصویر سه‌بعدی از مجموعه کاخ‌های خسرو، نصرشیرین، ۵۹۰ م..... ۳۲
- تصویر ۲۸-۲ نقشه محوطه، کاخ و باغ هاوش کوری..... ۳۲
- تصویر ۱-۳ بشقاب قالبی زرین‌فام، سده نهم میلادی..... ۳۷
- تصویر ۲-۳ حدود پیش روی مسلمین در اسپانیا قبل از شروع جنگ‌های صلیبی..... ۳۸
- تصویر ۳-۳ طرحی از مجموعه توقیابی سرای، استانبول..... ۳۹
- تصویر ۴-۳ صفحه‌ای از یک قرآن خطی، سده نهم و دهم میلادی. رنگ‌پردازی و طلافشانی بر روی کتب پوستی..... ۳۹
- تصویر ۵-۳ سامرا، بخشی از تزئینات گچبری یک کاخ..... ۴۰
- تصویر ۶-۳ فاس، کاخ سلطنتی، پلان بخشی از مجموعه..... ۴۰
- تصویر ۷-۳ اخضر، کاخ. اواسط سده دوم هجری. پرسپکتیو بنا. ابعاد ۱۶۹ در ۱۷۵ متر..... ۴۱
- تصویر ۸-۳ اخضر، کاخ. پلان..... ۴۱
- تصویر ۹-۳ رصافه، کاخ. نیمه اول سده ۸ م. پرسپکتیو کلی از بازسازی مجموعه..... ۴۱
- تصویر ۱۰-۳ مشتی، سده دوم هجری. پلان مجموعه..... ۴۱
- تصویر ۱۱-۳ استانبول، توقیابی سرای، پرسپکتیو کلی از مجموعه..... ۴۱
- تصویر ۱۲-۳ بغداد و محل قرارگیری کاخ و مسجد در مرکز..... ۴۲
- تصویر ۱۳-۳ نگاره‌ای از نسخه خطی بیاض و ریاض به سبک مکتب بغداد و تحت تأثیر هنر بیزانسی، اسپانیا، حدود ۱۲۰۰ م..... ۴۳
- تصویر ۱۴-۳ سامرا، جوسق الخاقانی، سده ۹ م. کاخی پروسعت بر کناره ساحل دجله..... ۴۵
- تصویر ۱۵-۳ سامرا، ساحل شرقی رود دجله، آثار به جامانده از مجموعه جوسق الخاقانی، تصویر ماهواره‌ای..... ۴۵

- تصویر ۱۶-۳ سامرا، جوسق الخاقانی، پرسپکتیو کلی از مجموعه ۴۵
- تصویر ۱۷-۳ سامرا، دارالعامه، بخشی از مجموعه جوسق الخاقانی ۴۵
- تصویر ۱۸-۳ سامرا، ساحل شرقی رود دجله، آثار به‌جامانده از کاخ بوالقواره، سده ۹ م. تصویر ماهواره‌ای ۴۶
- تصویر ۱۹-۳ سامرا، کاخ بوالقواره (Balkowara) و باغ‌های آن در کنار دجله. این کاخ در سده نهم میلادی... ۴۶
- تصویر ۲۰-۳ سامرا، کاخ بوالقواره و بخش مسکونی نزدیک به آن ۴۶
- تصویر ۲۱-۳ سامرا، کاخ بوالقواره، سده نهم میلادی، پرسپکتیو بخشی از مجموعه ۴۶
- تصویر ۲۲-۳ سامرا، اصطبلات، ۸۴۷ تا ۸۵۰ میلادی، این مجموعه که حدود ۱/۷ کیلومتر طول دارد، توسط متوکل ساخته شده است. ۴۷
- تصویر ۲۳-۳ سامرا، ساحل غربی رود دجله، مجموعه اصطبلات، اواسط سده نهم میلادی، تصویر ماهواره‌ای ۴۷
- تصویر ۲۴-۳ سامرا، آثار به‌جامانده از قصر العاشق، اواخر سده نهم میلادی، تصویر ماهواره‌ای ۴۷
- تصویر ۲۵-۳ سامرا، موقعیت کاخ‌ها و مراکز حکومتی در دو سوی دجله ۴۸
- تصویر ۲۶-۳ قرطبه (کوردوبا) مسجد جامع، عکس از بالا، سده‌های هشتم تا دهم میلادی ۴۹
- تصویر ۲۷-۳ قرطبه (کوردوبا)، مسجد جامع، حیاط اصلی. کاشت درختان نارنج به صورت شطرنجی ۵۰
- تصویر ۲۸-۳ مراکش، مسجد آئینه حیاط اصلی، قرن ۱۲ میلادی ۵۰
- تصویر ۲۹-۳ زاراگوزا (سرقسطه)، الجعفریه، پلان مجموعه ۵۰
- تصویر ۳۰-۳ زاراگوزا (سرقسطه)، الجعفریه، پرسپکتیو بخشی از حیاط ۵۰
- تصویر ۳۱-۳ زاراگوزا، الجعفریه، نیمه سده دهم هجری / یازدهم میلادی. نمای بیرونی... ۵۱
- تصویر ۳۲-۳ زاراگوزا (سرقسطه)، الجعفریه، بخش جنوبی کاخ ۵۱
- تصویر ۳۳-۳ زاراگوزا (سرقسطه)، الجعفریه، سده نهم هجری، یکی از حیاط‌ها ۵۱
- تصاویر ۳۴-۳ و ۳۵-۳ سویل (اشبیلیه)، الکازار (القصر) تصاویری قدیمی از باغستانی در محوطه قصر ۵۱
- تصویر ۳۶-۳ سویل (اشبیلیه)، الکازار (القصر)، سده ۱۲ م. بخشی از پلان محوطه فعلی ۵۲
- تصویر ۳۷-۳ سویل (اشبیلیه)، الکازار (القصر)، سده ۱۲ م. حیاط انارونی سو ۵۲
- تصویر ۳۸-۳ سویل (اشبیلیه)، کروئرو. باغی از سده ششم هجری / دوازدهم میلادی... ۵۲
- تصویر ۳۹-۳ اسپانیا، مالاگا، الکزابه (القصبه)، اواسط سده ۱۱ م. ۵۳
- تصویر ۴۰-۳ اسپانیا، مالاگا، الکزابه (القصبه)، اواسط سده ۱۱ م. ۵۳
- تصویر ۴۱-۳ اسپانیا، مدینه‌الزهرا، پلان مجموعه، شروع ساخت ۹۳۶ م. ۵۴
- تصویر ۴۲-۳ اسپانیا، مدینه‌الزهرا، سده دهم میلادی، تصویر ماهواره‌ای ۵۵
- تصاویر ۴۳-۳ و ۴۴-۳ مدینه‌الزهرا، باغ شاهزاده، سده دهم میلادی، تصویر و پلان ۵۶
- تصویر ۴۵-۳ مدینه‌الزهرا، پلان باغ فوقانی و موقعیت کوشک و استخر ۵۶
- تصویر ۴۶-۳ مدینه‌الزهرا، بازسازی سه‌بعدی باغ فوقانی مجموعه ۵۶
- تصویر ۴۷-۳ مدینه‌الزهرا، سده دهم میلادی، دید هوایی به مجموعه ۵۷
- تصویر ۴۸-۳ الحمرا، حیاط شیران، سده ۱۴ م. ۵۸
- تصویر ۴۹-۳ الحمرا، پلان کاخ دو خواهران و کاخ حیاط شیران از اوئن جونز. ۱۸۴۲ م. ۵۸
- تصویر ۵۰-۳ الحمرا، مقطع عرضی از مجموعه ۵۹
- تصویر ۵۱-۳ الحمرا، القصبه (الکزابه)، سده نهم میلادی. القصبه با استحکامات سنگینش، کهن‌ترین بخش الحمرا است... ۵۹
- تصویر ۵۲-۳ الحمرا، عمارت و حیاط پارتال. این کاخ نوعی جلوخان یا رواق برای برج بانوان است... ۶۰
- تصویر ۵۳-۳ الحمرا، پرسپکتیو از حیاط شیران ۶۰
- تصویر ۵۴-۳ اسپانیا، مجموعه الحمرا، پلان موقعیت مجموعه و معرفی فضاها ۶۰
- تصویر ۵۵-۳ اسپانیا، مجموعه کاخ الحمرا، تصویر ماهواره‌ای ۶۱

- تصویر ۵۶-۳ الحمرا، طرح سه بعدی از جنبه‌العارفیه (Genera Life)..... ۶۱
- تصویر ۵۷-۳ الحمرا، دید از بیرون به مجموعه..... ۶۱
- تصویر ۵۸-۳ الحمرا، حیاط ساقیه در جنبه‌العارفیه. در این حیاط طویل معبرها صلیبی و برجسته‌اند و فواره‌هایی در وسط دارند..... ۶۱
- تصویر شماره ۵۹-۳: فرش با طرح چهارباغ، اوایل قرن ۱۵ م. موزه متروپولیتن، نیویورک..... ۶۳
- تصویر ۱-۴ افغانستان، لشکر بازار، قلعه‌ایست در کنار رودخانه هیرمند، تصویر ماهواره‌ای از بخشی از مجموعه..... ۶۹
- تصویر ۲-۴ افغانستان، لشکر بازار، قلعه‌ایست، سده یازدهم میلادی. پلان عمارت اصلی..... ۶۹
- تصویر ۳-۴ افغانستان، لشکر بازار، دید عمومی از شمال شرقی به عمارت مرکزی و دیوارهای باغ..... ۶۹
- تصویر ۴-۴ تبریز سده دهم هجری، طرحی از کتاب بیان منازل عراقین (نصوحی الصلاحی مطراچی)..... ۷۰
- تصویر ۵-۴ سلطانیه سده دهم هجری، طرحی از کتاب بیان منازل عراقین (نصوحی الصلاحی مطراچی)..... ۷۰
- تصویر ۶-۴ تبریز، باغ فتح‌آباد. سده ۸ ه.ق. نقشه نظام کرت‌بندی و آبیاری باغ پیش از تغییرات کنونی..... ۷۱
- تصویر ۷-۴ تبریز، باغ فتح‌آباد. نقشه توپوگرافی از محوطه باغ..... ۷۱
- تصویر ۸-۴ تبریز، باغ فتح‌آباد. گوشه مرکزی باغ و مسیر چرخش آب و موقعیت حوض‌ها..... ۷۱
- تصویر ۹-۴ تبریز، باغ فتح‌آباد. عکس از محور اصلی باغ اندرونی در سال ۱۳۳۰ ه.ش..... ۷۱
- تصویر ۱۰-۴ تبریز، باغ فتح‌آباد. طرحی از منظره عالی گوشه از صادق توکلی اسکویی..... ۷۱
- تصویر ۱۱-۴ تبریز، بشقاب منقوش، سمرقند، سده دهم میلادی، موزه هنری متروپولیتن..... ۷۲
- تصویر ۱۲-۴ جشن تولد همایون از وقایع بابر، ۹۰ م. با قلم میرزا عبدالرحیم، کتابخانه بریتانیا..... ۷۳
- تصویر ۱۳-۴ مینیاتوری از جشن تولد شاه‌رخ در حاشیه تیمه. ظفرنامه، شرف‌الدین علی یزدی..... ۷۳
- تصویر ۱۴-۴ مینیاتوری از حضور زنان در باغ، ۱۶۷۰ م..... ۷۳
- تصویر ۱۵-۴ سمرقند، سده پانزدهم میلادی. موقعیت ده باغ مهم اطراف این شهر، ارگ سمرقند و..... ۷۴
- تصویر ۱۶-۴ سمرقند، سده پانزدهم میلادی. کروکی از موقعیت هاگ‌ها در ارتباط با شهر و رودخانه زرافشان..... ۷۴
- تصاویر ۱۷-۴ و ۱۸-۴ سمرقند، تصویر ماهواره‌ای از محوطه تاریخی ابراسیاب و موارد بناها و محوطه‌های محصور در آن..... ۷۴
- تصویر ۱۹-۴ روی گونزالس دو کلاخو..... ۷۵
- تصویر ۲۰-۴ شهر سبز، آق‌سرای، آثار به‌جامانده از سردر اصلی..... ۷۶
- تصویر ۲۱-۴ بازسازی طرح یک باغ در سمرقند (احتمالاً باغ گل سرخ) توسط ویلبر و اسامی گزارش‌های کلاویخو..... ۷۶
- تصویر ۲۲-۴ کابل، باغ بابر، سده شانزدهم میلادی. تصویر ماهواره‌ای..... ۷۸
- تصویر ۲۳-۴ کابل، باغ بابر در دامنه ارتفاعات اطراف کابل. سده ۱۶ م..... ۷۸
- تصویر ۲۴-۴ مینیاتوری از یک باغ، ۱۵۴۲ م..... ۷۸
- تصویر ۲۵-۴ (وسط) مینیاتور، ۱۵۹۵ م..... ۷۸
- تصویر ۲۶-۴ مینیاتوری از بابرنامه. بابر در حال نظارت بر ساخت یکی از باغ‌هایش..... ۷۸
- تصویر ۲۷-۴ سمرقند، میدان ریگستان و سه مدرسه الغیبیک، شیردر و طلاکاری، سده نهم هجری..... ۷۹
- تصویر ۲۸-۴ سمرقند، گور امیر تیمور، سده نهم هجری..... ۷۹
- تصویر ۲۹-۴ سمرقند، میدان ریگستان، سده نهم هجری..... ۷۹
- تصویر ۳۰-۴ هرات، تزئینات مقبره غیاث‌الدین منصور، سده ۱۵ م..... ۷۹
- تصویر ۳۱-۴ بخارا، مسجد بالا حوض، ۱۷۱۲ م..... ۸۰
- تصویر ۳۲-۴ بخارا، مسجد بالا حوض، ایوان، ۱۷۱۲ م..... ۸۰
- تصویر ۳۳-۴ اصفهان، کاخ چهلستون، نقاشی دیواری، مجلس پذیرایی شاه‌طهماسب اول از همایون..... ۸۱
- تصویر ۳۴-۴ نموداری از ترتیب و زمان حکومت پادشاهان گورکانی در فاصله زمانی ۱۵۲۶ تا ۱۸۰۶ میلادی و وقایع مهم این دوره..... ۸۲

- تصویر ۳۵-۴ مینیاتور، ابوالفضل در حال تقدیم اولین کتاب اکبرنامه به اکبرشاه، ۱۵۹۶-۷ م. ۲۴ در ۱۳/۵ سانتی متر ۸۲
- تصویر ۳۶-۴ مینیاتور، ساخت فاتحچور سیکری از اولین اکبرنامه. ۱۵۸۶ م. ۳۷/۵ در ۲۴/۲ سانتی متر ۸۲
- تصویر ۳۷-۴ مینیاتوری از رستم و معشوقه‌اش در باغ با بیانی مغولی، ۱۵۶۵ م. ۸۲
- تصویر ۳۸-۴ دو صفحه از یک نسخه خطی قرآن، لاهور ۱۵۷۳-۴، ابعاد هر برگ ۳۳ در ۲۲ سانتی متر، British Library ۸۳
- تصویر ۳۹-۴ فالیجه جانماز از پشم و ابریشم، لاهور. اوایل سده هفدهم میلادی. ۱۲۵ در ۹۰ سانتی متر ۸۳
- تصویر ۴۰-۴ ماندالای واجراهاتو (Vajradhatu) و آنالیز هندسی ترکیب مربع و دایره‌های تشکیل دهنده آن ۸۴
- تصویر ۴۱-۴ ماندالایی از سده ۱۹ میلادی و بررسی محورهای تقارن برای ترسیم کلیت شکل ۸۴
- تصویر ۴۲-۴ ماندالایی از سده ۱۷ م. در این ماندالا نقش محورهای عمودی و افقی به عنوان محورهای اصلی و ۸۵
- تصویر ۴۳-۴ ماندالای حیوانات. هندسه اصلی حاکم بر این ماندالا گسترش هندسی از مرکز به بیرون شکل را القا می‌کند. ۸۵
- تصویر ۴۴-۴ آگرا، باغ‌ها و بناهای موجود در ساحل رود جمنا ۸۵
- تصویر ۴۵-۴ آگرا، رام باغ یا باغ نورافشان ۸۵
- تصویر ۴۶-۴ دهلی، مقبره همایون، مجموعه بناهای اطراف آن ۸۶
- تصویر ۴۷-۴ دهلی، مقبره همایون، بناهای اطراف آن ۸۶
- تصویر ۴۸-۴ دهلی، مزار همایون، پلان محوطه، اتمام ۱۵۷۳ م. ۸۶
- تصویر ۴۹-۴ دهلی، مزار همایون، پلان گوشک یانی ۸۶
- تصویر ۵۰-۴ دهلی، مقبره همایون، نمای گوشک یانی ۸۶
- تصویر ۵۱-۴ دهلی، مقبره همایون ۸۶
- تصویر ۵۲-۴ دهلی، مقبره همایون، آبنما و گوشک یانی، اتمام ۱۵۷۳ م. ۸۶
- تصاویر ۵۳-۴ و ۵۴-۴ و ۵۵-۴ دهلی، مزار همایون، گوشک‌هایی از محوطه و یکی از ایوان‌ها ۸۷
- تصویر ۵۶-۴ دهلی، مقبره عیسی‌خان نیازی در کنار مزار همایون، ۱۵۷۳ م. ۸۷
- تصویر ۵۷-۴ دهلی، مسجد کنار محوطه مزار عیسی‌خان ۸۷
- تصویر ۵۸-۴ آگرا، سکاندرا، تصویر ماهواره‌ای از مزار اکبر و همسرش مریم، ۱۶۰۴ م. ۸۷
- تصویر ۵۹-۴ آگرا، سکاندرا، مقبره اکبر، پلان ۸۷
- تصویر ۶۰-۴ آگرا، سکاندرا، مقبره اکبر، بنای ورودی ۸۸
- تصویر ۶۱-۴ آگرا، سکاندرا، مقبره اکبر ۸۸
- تصویر ۶۲-۴ آگرا، مقبره اعتمادالدوله، پلان محوطه. ۱۶۲۲-۸ م. ۸۸
- تصویر ۶۳-۴ ماندالای واجراهاتو (Vajradhatu). سده ۱۹ میلادی. ثبت ۸۸
- تصویر ۶۴-۴ آگرا، مقبره اعتمادالدوله، ۱۶۲۸ م. ۸۸
- تصویر ۶۵-۴ آگرا، مقبره اعتمادالدوله، پلان معکوس سقف، پلان گوشک، مقطع و نما ۸۸
- تصویر ۶۶-۴ لاهور، شاه‌دارا، تصویر ماهواره‌ای، ۱۶۳۸ م. ۸۹
- تصویر ۶۷-۴ لاهور، مقبره جهانگیر، ۱۶۳۸ م. ۸۹
- تصویر ۶۸-۴ لاهور، شاه‌دارا، مقبره جهانگیر، جزئیاتی از آب‌راه‌ها ۸۹
- تصویر ۶۹-۴ طرحی از پلان تاج‌محل که در سال ۱۸۲۸ تهیه شده ۹۰
- تصویر ۷۰-۴ آگرا، تاج‌محل. تصاویری از گوشک ۹۰
- تصویر ۷۱-۴ آگرا، تاج‌محل. پلان‌های گوشک اصلی ۹۰
- تصویر ۷۲-۴ آگرا، تاج‌محل. نما و مقطع از گوشک اصلی ۹۰
- تصویر ۷۳-۴ آگرا، تاج‌محل در کنار ساحل رودخانه جمنا ۹۱
- تصویر ۷۴-۴ آگرا، تصویر ماهواره‌ای، تاج‌محل در سمت راست و باغ مهتاب در سمت چپ رودخانه جمنا ۹۱

- تصاویر ۷۵-۴ و ۷۶-۴ (راست و وسط) آگرا، تاج محل. ۱۶۵۴ م. بخشی از تزیینات سنگی کوشک و آبگیر محوطه ۹۱
- تصویر ۷۷-۴ آگرا، تاج محل. بنای تاج محل و یکی از مساجد مجموعه و تصویر آنها در آب های رودخانه جمنا ۹۱
- تصویر ۷۸-۴ اورنگ آباد، مقبره ربیعہ دورانی، همسر اول اورنگ زیب که با الهام از تاج محل ساخته شده است ۹۱
- تصویر ۷۹-۴ طرح پیشنهادی برای ساختن مزاری دیگر در آن سوی رودخانه جمنا ۹۱
- تصویر ۸۰-۴ ماهان، باغ- مقبره شاه نعمت الله ولی. قرن نهم هجری. نمونه ای از یک باغ- مقبره ایرانی با حیاط های متوالی ۹۲
- تصویر ۸۱-۴ نقشه ای از قلعه سرخ دهلی (شاه جهان آباد) که به سال ۱۸۵۰ م تهیه شده و باغ ها و... ۹۳
- تصویر ۸۲-۴ قلعه آگرا، پلان مجموعه ۹۴
- تصویر ۸۳-۴ قلعه آگرا، تصویر ماهواره ای از این قلعه حکومتی در کنار رودخانه جمنا ۹۴
- تصویر ۸۴-۴ قلعه آگرا، باغ انگوری و خاص محل، عکس ۱۹۷۹ م. ۹۴
- تصویر ۸۵-۴ بخشی از یک ماندالا از سده ۱۹ م. موزه هنر رابین ۹۴
- تصویر ۸۶-۴ فاتحپور سیکری، خانه ترکی سلطان ۹۴
- تصویر ۸۷-۴ قلعه لاهور، پلان ۹۵
- تصویر ۸۸-۴ قلعه لاهور، حیاط چهار گوش جهانگیری ۹۵
- تصاویر ۸۹-۴ و ۹۰-۴ قلعه لاهور - همان مرمری شاه جهان و بخشی از محوطه داخلی قلعه ۹۵
- تصویر ۹۱-۴ فاتحپور سیکری، ۷۴-۱۵۶۹ م. پلان باغ ۹۶
- تصویر ۹۲-۴ فاتحپور سیکری ۹۶
- تصویر ۹۳-۴ فاتحپور سیکری، پنج محل، ۱۵۷۰ م. ۹۶
- تصاویر ۹۴-۴ و ۹۵-۴ فاتحپور سیکری، خانه ترکی سلطان و پنج محل ۹۶
- تصویر ۹۶-۴ جیپور، قلعه امیر، تصویر ماهواره ای از مجموعه ۹۷
- تصویر ۹۷-۴ جیپور، قلعه امیر، باغ قصر امیر ۹۷
- تصویر ۹۸-۴ جیپور، قلعه امیر، باغ دلارام، مشرف به دریاچه ماوتا ۹۷
- تصویر ۹۹-۴ جیپور، قلعه امیر، تصویر ماهواره ای از باغ دلارام ۹۷
- تصویر ۱۰۰-۴ کشمیر، باغ شالیمار، پلان و مقطع کلی از باغ ۹۸
- تصویر ۱۰۱-۴ کشمیر، باغ شالیمار ۹۸
- تصاویر ۱۰۲-۴ و ۱۰۳-۴ کشمیر، تصویر ماهواره ای از باغ شالیمار و موقعیت آن در ارتباط با دریاچه دال ۹۸
- تصویر ۱۰۴-۴ کشمیر، باغ شالیمار ۹۸
- تصویر ۱۰۵-۴ کشمیر، باغ شالیمار. نشیمن گاه روی استخر مرکزی که با دو پل دسترسی به آن فراهم می شود. عکس، ۱۹۸۱ م. ۹۸
- تصویر ۱۰۶-۴ کشمیر، باغ نشاط، تصویر ماهواره ای از موقعیت باغ بر کرانه دریاچه دال ۹۹
- تصویر ۱۰۷-۴ کشمیر، باغ نشاط، پلان ۹۹
- تصویر ۱۰۸-۴ کشمیر، باغ نشاط، آسه اصلی باغ ۹۹
- تصویر ۱۰۹-۴ کشمیر، باغ نشاط، ۱۶۳۲ م. دید به دریاچه ۹۹
- تصویر ۱۱۰-۴ کشمیر، باغ نشاط، جزئیات سینه کبکی مسیر حرکت آب ۹۹
- تصویر ۱۱۱-۴ لاهور، باغ شالیمار، ۱۶۴۲ م. تصویر ماهواره ای ۹۹
- تصویر ۱۱۲-۴ لاهور، باغ شالیمار، ۱۶۴۲ م. پلان محوطه ۹۹
- تصاویر ۱۱۳-۴ و ۱۱۴-۴ لاهور، باغ شالیمار، ۱۶۴۲ م. تصاویری از محوطه باغ ۱۰۰
- تصاویر ۱۱۵-۴، ۱۱۶-۴ و ۱۱۷-۴ لاهور، باغ شالیمار، بخش هایی از جزئیات محوطه، آبگیرها و آب راه ها. ۱۰۰
- تصویر ۱۱۸-۴ کشمیر، عمارت و باغ چشمه شاهی، ۱۶۳۲ م. پلان و مقطع ۱۰۰
- تصویر ۱۱۹-۴ کشمیر، چشمه شاهی. تصویر از داخل کوشک ۱۰۱

- تصویر ۱۲۰-۴ کشمیر، چشمه شاهی، ۱۶۳۲ م. عمارت کوشک..... ۱۰۱
- تصویر ۱۲۱-۴ کشمیر، دریاچه دال، چهارچنار، این باغ متعلق به قرن پانزدهم میلادی و از آثار دوران شاه جهان است..... ۱۰۱
- تصویر ۱۲۲-۴ جیبور، جال محل، باغ-قلعه‌ای در میان یک دریاچه، اواخر قرن ۱۶ م..... ۱۰۱
- تصویر ۱۲۳-۴ جیبور، جال محل، تصویر ماهواره‌ای..... ۱۰۱
- تصویر ۱۲۴-۴ طرح شماتیک از پلان باغ جهان‌نما، شیراز، قدمت قبل از تیموری..... ۱۰۳
- تصویر ۱۲۵-۴ طرح بازسازی شده باغی در زمان تیمور از دونالد ویلبر، براساس گزارش‌های کلاویخو..... ۱۰۳
- تصویر ۱۲۶-۴ طرح شماتیک از پلان باغ مزار اکبر، آگرا، ۱۶۰۴ م..... ۱۰۳
- تصاویر ۱۲۷-۴ و ۱۲۸-۴ اصل مرکزیت در باغ-مزار شاه‌دارا لاهور و باغ شالیمار کشمیر، در هردو باغ..... ۱۰۳
- تصویر ۱-۵ نمودار نشان‌دهنده ترتیب حکومت پادشاهان صفوی و مدت و تاریخ حکومت هریک..... ۱۰۷
- تصویر ۲-۵ مرزهای ایران در دوران صفوی و مناطق مورد مناقشه با حکومت‌های عثمانی و ازبکان..... ۱۰۸
- تصویر ۳-۵ قلعه قدیم خوی در ۹۴۰ م. گوشه سمت راست کاخ شاه اسماعیل با سه برج و مناره‌های شاخ آهو و..... ۱۰۹
- تصویر ۴-۵ کروکی از باغ‌های پشت عالی قاپوی قزوین از کمپفر، ۱۶۸۴ م..... ۱۰۹
- تصویر ۵-۵ قزوین، عمارت چهلستون، سده ۱۱ قمری..... ۱۱۰
- تصویر ۶-۵ قزوین، عمارت چهلستون، سده ۱۱ هجری. عکسی از وضعیت بنا در دوران قاجار..... ۱۱۰
- تصویر ۷-۵ لیتوگرافی اولین محوطه داخلی کاخ قزوین، ساختمان بلندی که زنان حرم می‌توانستند در آن..... ۱۱۰
- تصویر ۸-۵ قزوین، بازآفرینی اقامتگاه‌های سلطنتی در دوره صفوی، طبق گفته مسافرین، مورخین و..... ۱۱۰
- تصویر ۹-۵ اصفهان، سده ۱۷ میلادی. نقشه شماتیک از مجموعه چهارباغ و باغ‌های اطراف آن نسبت به زاینده‌رود و..... ۱۱۲
- تصویر ۱۰-۵ نقشه‌ای از باغ‌ها و مجموعه نقش جهان براساس کروکی‌های کمپفر، ۱۶۸۴ م..... ۱۱۳
- تصویر ۱۱-۵ نقشه‌ای کلی از اصفهان از Eugene Beaudouin..... ۱۱۳
- تصویر ۱۲-۵ کروکی از باغ سعادت‌آباد از Pascal Coste..... ۱۱۳
- تصویر ۱۳-۵ اصفهان، سده ۱۷ میلادی، دید پرنده از جهت شمال شرقی به شهر راستای خیابان چهارباغ، باغ‌های اطراف آن و..... ۱۱۴
- تصویر ۱۴-۵ لیتوگرافی از دهه ۱۸۴۰ م. از خیابان چهارباغ و مدرسه مادر شاه (چهارباغ)، آغاز سده ۱۲ هجری..... ۱۱۴
- تصویر ۱۵-۵ اصفهان، تصویر ماهواره‌ای از وضعیت فعلی شهر در محل میدان نقش جهان و باغ‌های صفوی..... ۱۱۵
- تصویر ۱۶-۵ نقشه موقعیت باغ‌های صفوی، اصفهان..... ۱۱۶
- تصویر ۱۷-۵ اصفهان، سردر باغ زرشک در خیابان چهارباغ، سده ۱۱ هجری. تصویری از دوران قاجار..... ۱۱۷
- تصویر ۱۸-۵ اصفهان، عمارت نمکدان، سده یازدهم هجری. این بنا در دوران قاجار تخریب شد..... ۱۱۷
- تصویر ۱۹-۵ اصفهان، سی‌وسه پل یا پل الله‌وردی خان (از سرداران زمان شاه‌عباس)..... ۱۱۷
- تصویر ۲۰-۵ پلان از باغ گلدهسته اصفهان از کمپفر، ۱۶۸۴ م..... ۱۱۷
- تصویر ۲۱-۵ اصفهان، عمارت مرکزی باغ گلدهسته یا اوج مرتبه، سده یازدهم هجری. عکسی از دوران قاجار..... ۱۱۷
- تصویر ۲۲-۵ اصفهان، سده ۱۷ م. طرحی از باغ‌های سلطنتی و میدان نقش جهان از سفرنامه کمپفر..... ۱۱۸
- تصویر ۲۳-۵ اصفهان، باغ هزارجریب، این باغ که در اواسط سده هفدهم میلادی (یازدهم هجری) به دستور..... ۱۱۹
- تصویر ۲۴-۵ کنده‌کاری متعلق به سده ۱۷ م. از باغ هزارجریب که منظره‌ای از آنچه شاردن دیده بود، تصویر می‌کند..... ۱۱۹
- تصویر ۲۵-۵ اصفهان، طرحی از کاخ آینه‌خانه، این باغ که عمارت آن شباهت زیادی با چهلستون دارد..... ۱۱۹
- تصویر ۲۶-۵ اصفهان، طرحی از ایوان کاخ آینه‌خانه، اثر پاسکال کست، ساخته شده به سال ۱۰۵۶ ق..... ۱۲۰
- تصویر ۲۷-۵ اصفهان، کاخ آینه‌خانه. مقطع از ایوان..... ۱۲۰
- تصاویر ۲۸-۵ و ۲۹-۵ اصفهان، عمارت آینه، سده ۱۱ هجری. عکس‌ها از دوران قاجار..... ۱۲۰
- تصویر ۳۰-۵ مازندران، منظره‌ای از کاخ تراباد در کناره رودخانه تجن، سده یازدهم هجری (هفدهم میلادی)..... ۱۲۰

- تصویر ۳۱-۵ اصفهان، چهارباغ، سردر و دیوار باغ‌های صفوی در دوسوی چهارباغ که پس از خشکیدن باغ‌ها... ۱۲۲
- تصاویر ۳۲-۵ و ۳۳-۵ اصفهان، خیابان چهارباغ، تصاویری از وضعیت خیابان در اواسط دوران قاجار... ۱۲۲
- تصویر ۳۴-۵ اصفهان، مدرسه سلطانی (چهارباغ یا مادر شاه)، اوایل سده دوازده هجری... ۱۲۳
- تصویر ۳۵-۵ یک مراسم پذیرایی در اصفهان از سفرنامه انگلیت کمپفر، در این تصویر یک ایوان سه جهت باز مانند... ۱۲۴
- تصویر ۳۶-۵ اصفهان، طرحی از تالار طویل در مراسم تاجگذاری شاه‌عباس دوم... ۱۲۴
- تصویر ۳۷-۵ حیاط و ساختمان بنای رکیب‌خانه در کنار کاخ چهلستون، اثر پاسکال کست در ۴۱-۱۸۴۰ م... ۱۲۴
- تصویر ۳۸-۵ پانوراما از حیاط و ساختمان بنای رکیب‌خانه در کنار کاخ چهلستون (۱۳۹۰ ه. ش.)... ۱۲۵
- تصویر ۳۹-۵ پلان از باغ چهلستون اصفهان از Pascal Coste، ۱۸۴۰ م... ۱۲۵
- تصویر ۴۰-۵ اصفهان، چهلستون، سده ۱۱ ق. طرحی قدیمی از محوطه باغ، محل کوشک و استخر... ۱۲۵
- تصویر ۴۱-۵ اصفهان، باغ چهلستون، سده ۱۷ م. پلان فعلی محوطه و کوشک اصلی... ۱۲۵
- تصاویر ۴۲-۵ اصفهان، چهلستون، پلان کوشک اصلی، ۱۰۵۷ هجری... ۱۲۵
- تصویر ۴۳-۵ اصفهان، چهلستون، ۱۰۵۷ هجری، ایوان اصلی... ۱۲۵
- تصویر ۴۴-۵ اصفهان، چهلستون، وضعیت مارت در دوران قاجار... ۱۲۵
- تصویر ۴۵-۵ اصفهان، کاخ چهلستون، سده یازدهم هجری، طرحی از داخل ایوان اثر پاسکال کست... ۱۲۶
- تصویر ۴۶-۵ اصفهان، کاخ چهلستون، ایوان، طرح و عمارت مقابل کوشک از فضای داخلی کوشک... ۱۲۶
- تصویر ۴۷-۵ اصفهان، کاخ چهلستون، آبراه‌ای از سنگ‌های تراشیده که دور کوشک اصلی را دربر گرفته و... ۱۲۷
- تصویر ۴۸-۵ اصفهان، چهلستون، پایه‌ستون‌های تالار خدمت سابق، که اکنون در محوطه باغ چهلستون قرار دارد... ۱۲۷
- تصویر ۴۹-۵ اصفهان، باغ بلبل (هشت‌بهشت)، پلان محوطه... ۱۲۷
- تصویر ۵۰-۵ اصفهان، هشت‌بهشت، پلان طبقه همکف کوشک اصلی از فرانت... ۱۲۷
- تصویر ۵۱-۵ اصفهان، هشت‌بهشت، برش عمارت از فرانت... ۱۲۸
- تصویر ۵۲-۵ اصفهان، کاخ هشت‌بهشت، ۱۰۷۷ تا ۱۱۰۵ هجری (سده ۱۷ م.) منظره ضلع شرقی... ۱۲۸
- تصویر ۵۳-۵ اصفهان، کاخ هشت‌بهشت، کوشک میانی... ۱۲۸
- تصویر ۵۴-۵ اصفهان، کاخ هشت‌بهشت، ایوان غربی کوشک... ۱۲۸
- تصویر ۵۵-۵ اصفهان، کاخ هفت‌دست در کناره زاینده‌رود، سده یازدهم هجری (ه. ش. م. زدی)... ۱۲۹
- تصویر ۵۶-۵ اصفهان، کاخ هفت‌دست در کناره زاینده‌رود. عکسی از دوران قاجار... ۱۲۹
- تصویر ۵۷-۵ اصفهان، نقشه باغ فرح‌آباد، سند موجود در کتابخانه ملی فرانسه که در اصل تهیه شده با نقاش دربار صفوی... ۱۳۰
- تصویر ۵۸-۵ اصفهان، فرح‌آباد، طرحی از آبگیر اصلی و نمای کلی از باغ. این دریاچه بزرگ و مستطیل شکل به... ۱۳۰
- تصویر ۵۹-۵ اصفهان، باغ فرح‌آباد، پلان از Eugene Beaudouin... ۱۳۱
- تصویر ۶۰-۵ اصفهان، عالی قاپو، سردر باغ‌های سلطنتی دوران صفوی، و بخشی از میدان نقش جهان سده ۱۱ هجری... ۱۳۲
- تصویر ۶۱-۵ اصفهان، مدرسه چهارباغ، حیاط اصلی، ۱۱۱۸ تا ۱۱۲۶ هجری، این مدرسه یکی از زیباترین مدرسه‌های ایران... ۱۳۳
- تصویر ۶۲-۵ بهشهر، صفی‌آباد، آثار به‌جامانده از مجموعه باغ‌های اشرف، سده ۱۷ م. / ۱۱۱۱ ق. تصویر ماهواره‌ای... ۱۳۴
- تصویر ۶۳-۵ بهشهر، مجموعه باغ‌های اشرف. سده ۱۷ م. / ۱۱۱۱ ق. طرحی قدیمی از پلان مجموعه... ۱۳۵
- تصویر ۶۴-۵ بهشهر، مجموعه باغ‌های اشرف. سده ۱۷ م. / ۱۱۱۱ ق. پلان باغ از دونالد ویلبر... ۱۳۵
- تصویر ۶۵-۵ بهشهر، اشرف. بخشی از محوطه باغ تاریخی عباس‌آباد... ۱۳۵
- تصویر ۶۶-۵ بهشهر، اشرف. بخشی از پیاده‌رو، مسیر آب و کوشک در یکی از باغ‌ها... ۱۳۵
- تصویر ۶۷-۵ بهشهر، پلان باغ چهلستون از مجموعه باغ‌های اشرف، سده یازدهم هجری... ۱۳۶
- تصویر ۶۸-۵ بهشهر (اشرف)، کاخ و باغ چهلستون، نقاشی متعلق به اواسط سده نوزدهم میلادی توسط ژول لارنس... ۱۳۶
- تصویر ۶۹-۵ ساری، بقایای به‌جامانده از مجموعه فرح‌آباد در سده یازدهم هجری، تصویر ماهواره‌ای... ۱۳۶

- تصویر ۷۰-۵ طرحی از کاخ سلطنتی شاه عباس در ساری مربوط به سده ۱۷م. / ۱۱ق. اثر هومر دوهل ۱۳۶
- تصاویر ۷۱-۵ و ۷۲-۵ ساری، مجموعه فرح آباد، حیاط مسجد فرح آباد، سده یازدهم هجری. ۱۳۷
- تصویر ۷۳-۵ کاشان، باغ شاه فین، پلان باغ و مسیرهای گردش آب ۱۳۷
- تصاویر ۷۴-۵ و ۷۵-۵ و ۷۶-۵ کاشان، باغ شاه فین، فضای داخلی کوشک میانی، فواره های محوطه و دیوارهای پیرامونی ۱۳۸
- تصویر ۷۷-۵ کاشان، باغ شاه فین، حوض های مقابل کوشک میانی در جهت جنوبی باغ، آب از سوراخ های موجود در ۱۳۸
- تصویر ۷۸-۵ کاشان، باغ شاه فین. محل ورود آب به حوض جلوی کوشک میانی ۱۳۸
- تصاویر ۷۹-۵ و ۸۰-۵ کاشان، باغ شاه فین. حوض جوشان و عمارت چهارطاقی قرار گرفته بر آن در جبهه جنوبی محوطه باغ ۱۳۸
- تصویر ۸۱-۵ نیشابور، باغ قدمگاه، پلان مجموعه ۱۳۹
- تصویر ۸۲-۵ نیشابور، باغ قدمگاه، پانوراما از صحن میانی و ورودی حیاط بقعه ۱۳۹
- تصاویر ۸۳-۵ و ۸۴-۵ نیشابور، باغ قدمگاه، نمای شمالی و جنوبی بقعه ۱۴۰
- تصویر ۸۵-۵ نیشابور، باغ قدمگاه، حوض هشت گوش مقابل چهار جبهه اصلی بقعه ۱۴۰
- تصویر ۸۶-۵ (وسط) نیشابور، باغ قدمگاه، جزئیات سینه کبکی مسیر آب در خیابان اصلی باغ ۱۴۰
- تصویر ۸۷-۵ نیشابور، باغ قدمگاه، ورودی شمالی محوطه باغ و استخر شمالی ۱۴۰
- تصویر ۸۸-۵ مشهد، مزار خواجیه ربیع، تصویر ماهواره ای ۱۴۱
- تصویر ۸۹-۵ مشهد، مقبره خواجه ربیع، تصویر قدیمی از بقعه که قبلاً در میان باغی وسیع و مصفا قرار داشته است. ۱۴۱
- تصویر ۹۰-۵ قم، صحن و آستانه حضرت معصومه (س)، از داخل مدرسه فیضیه که در شمال صحن کهنه واقع شده است ۱۴۱
- تصویر ۹۱-۵ قم، صحن حرم حضرت معصومه (س)، تصویر قدیمی از دوران قاجار ۱۴۱
- تصویر ۹۲-۵ بهبهان، مدرسه خیر آباد، این بنا به سال ۱۰۶۶ هجری، در زمان سلطنت شاه سلیمان و به دستور ۱۴۲
- تصویر ۹۳-۵ مشهد، حرم امام رضا، صحن کهنه، نحوه حضور آب و نظم حوضچه های صحن قابل توجه است. ۱۴۲
- تصویر ۹۴-۵ ماهان، باغ- مقبره شاه نعمت الله ولی. سده نهم سجری. پلان مجموعه ۱۴۳
- تصویر ۹۵-۵ ماهان، مقبره شاه نعمت الله ولی، حیاط اول ۱۴۳
- تصویر ۹۶-۵ (وسط) ماهان، مقبره شاه نعمت الله ولی، حوض چلیپایی با رد می از گلدان ها ۱۴۳
- تصویر ۹۷-۵ ماهان، مقبره شاه نعمت الله ولی، راهروی ورودی به حیاط درم ۱۴۳
- تصویر ۹۸-۵ یزد، فهرج، مزار شهدا، پانوراما از مجموعه ۱۴۳
- تصویر ۹۹-۵ یزد، فهرج، مزار شهدا، حیاط وسط مجموعه با گودال باغچه ای که آب قنات در آن می گذشت. ۱۴۴
- تصویر ۱۰۰-۵ یزد، فهرج، مزار شهدا، حیاط اول و بخش باقیمانده از سرو کهنی که هم اکنون خشک شده است. تصویر از نگارنده ۱۴۴
- تصویر ۱۰۱-۵ پاسارگاد، باغ سلطنتی سده ۶ پ.م. کانال ها و حوضچه های آب باغ که توسط استروناک کشف شده اند ۱۴۶
- تصویر ۱۰۲-۵ اصفهان، باغ چهلستون سده ۱۱ هجری (۱۷م) کانال ها و حوضچه های سنگی که آب را دور عمارت می چرخانند. ۱۴۶
- تصویر ۱۰۳-۵ کاشان، باغ شاه فین. سده ۱۱ هجری (۱۷م) جوی ها و حوضچه های آب در یکی از خیابان های باغ ۱۴۶
- تصویر ۱۰۴-۵ اصفهان، باغ چهل ستون، پلانی قدیمی از باغ سده ۱۱ هجری (۱۷م). هم محوری طولی بنا و آبگیر استخر ۱۴۷
- تصویر ۱۰۵-۵ اصفهان، عالی قاپو، تالار رو به میدان، سده ۱۱ هجری. نمونه ای از تالارهای سه جهت باز، با ستون های چوبی ۱۴۷
- تصویر ۱-۶ کلات، عمارت خورشید، آسه اصلی باغ در جهت جنوب. اواسط سده ۱۲ه. ق. / ۱۸م. ۱۵۲
- تصاویر ۲-۶، ۳-۶، ۴-۶ و ۵-۶ کلات، عمارت خورشید. بخش هایی از نقوش سنگی عمارت. سده ۱۸م. / ۱۲ق. ۱۵۳
- تصویر ۶-۶ کلات، عمارت خورشید، ایوان شمالی. بخشی از مسیر آب دو بنا در تصویر مشخص است ۱۵۳
- تصویر ۷-۶ کلات، عمارت خورشید، دید به آسه اصلی باغ از ایوان جنوبی عمارت ۱۵۳
- تصویر ۸-۶ کلات، عمارت خورشید، بخشی از تزیینات داخلی عمارت، اواسط سده دوازدهم هجری ۱۵۳
- تصویر ۹-۶ کلات، عمارت خورشید، عکسی از دوران قاجار ۱۵۳

- تصویر ۱۰-۶ شیراز، بخشی از مجموعه شهری شکل گرفته در دوران کریم خان، قرن دوازدهم هجری (۱۱۶۳ تا ۱۱۹۳ ه.ق.)..... ۱۵۴
- تصویر ۱۱-۶ نموداری از دشت و شهر شیراز و موقعیت باغ‌های آن نسبت به دیوارهای شهر در قرن دوازدهم هجری (۱۸م.)..... ۱۵۶
- تصویر ۱۲-۶ شیراز، دید به شهر از تنگه الله اکبر، این عکس از قدیمی ترین عکس‌های به جامانده از شیراز است که..... ۱۵۶
- تصویر ۱۳-۶ شیراز، اوایل قرن بیستم، نمای خیابان چهارباغ که از تنگه الله اکبر و دروازه قرآن به دروازه اصفهان و..... ۱۵۶
- تصویر ۱۴-۶ شیراز، تصویر هوایی از جاده ورودی به شهر از تنگه الله اکبر و باغ‌های اطراف آن در ۱۳۳۵ خورشیدی..... ۱۵۷
- تصویر ۱۵-۶ شیراز، نقشه بخشی از شهر فعلی و محل حدودی باغ‌های تاریخی این شهر..... ۱۵۷
- تصویر ۱۶-۶ شیراز، باغ تخت، پلان باغ، تهیه شده توسط دونالد ویلبر..... ۱۵۹
- تصاویر ۱۷-۶ شیراز، آثار به جامانده از باغ تخت بر تپه‌ای مشرف بر شیراز که هم‌اکنون مقر تپ پیاژه شیراز است..... ۱۵۹
- تصویر ۱۸-۶ شیراز، باغ تخت، قدیمی ترین تصویر موجود از این بنا که در دوران ناصرالدین شاه گرفته شده است..... ۱۶۰
- تصویر ۱۹-۶ شیراز، باغ تخت، این تصویر زمانی گرفته شده که بنای قدیمی باغ تا حد زیادی تخریب شده و..... ۱۶۰
- تصویر ۲۰-۶ شیراز، باغ تخت، عکسی از دوران قاجار که بخشی از دریاچه و محوطه اطراف آن را نشان می‌دهد..... ۱۶۰
- تصویر ۲۱-۶ کرمانشاه، عمارت کاخ برناج، این بنا از جمله عمارت‌هایی است که در دوران قاجار با الگو گرفتن از..... ۱۶۰
- تصویر ۲۲-۶ شیراز، باغ دلگشا، تصویر ماهواره‌ای از مجموعه..... ۱۶۲
- تصویر ۲۳-۶ شیراز، باغ دلگشا، تیریرایی از ایوان و آسه اصلی باغ..... ۱۶۲
- تصویر ۲۴-۶ شیراز، باغ دلگشا، پلان طبقات اول، همکف و مقاطع طولی و عرضی از کوکب..... ۱۶۲
- تصویر ۲۵-۶ شیراز، باغ دلگشا، سده دوازدهم هجری، جبهه جنوبی کوکب میانی..... ۱۶۲
- تصویر ۲۶-۶ شیراز، باغ دلگشا، آسه میانی و مسیر حرکت آب در نیمه جنوبی باغ..... ۱۶۲
- تصویر ۲۷-۶ شیراز، باغ ارم، تصویری از جبهه شمالی عمارت ارمی در دوران قاجار..... ۱۶۳
- تصویر ۲۸-۶ شیراز، باغ ارم، جبهه جنوبی عمارت میانی، بزرگ‌ترین مقابل آن..... ۱۶۳
- تصویر ۲۹-۶ شیراز، باغ ارم، تصویر هوایی از نمای اصلی کوکب میانی..... ۱۶۳
- تصویر ۳۰-۶ شیراز، باغ ارم، قرن ۱۳ ه.ق. تصویر ماهواره‌ای از مجموعه..... ۱۶۳
- تصویر ۳۱-۶ شیراز، باغ ارم، قرن سیزدهم هجری، پلان باغ از دونالد ویلبر..... ۱۶۴
- تصویر ۳۲-۶ و ۳۳-۶ شیراز، باغ ارم، خیابان آسه میانی و خیابان پیرامونی باغ بارندگی از سروهای کشیده..... ۱۶۴
- تصویر ۳۴-۶ شیراز، باغ گلشن (عقیف آباد)، پلان باغ تهیه شده توسط دونالد ویلبر..... ۱۶۴
- تصویر ۳۵-۶ شیراز، باغ عقیف آباد، جبهه جنوبی عمارت میانی در زمان قاجار..... ۱۶۴
- تصویر ۳۶-۶ شیراز، باغ گلشن (عقیف آباد)، تصویر ماهواره‌ای از مجموعه..... ۱۶۵
- تصویر ۳۷-۶ شیراز، باغ گلشن (عقیف آباد)، تصویر هوایی از کوکب و ورودی غربی..... ۱۶۵
- تصویر ۳۸-۶ شیراز، باغ عقیف آباد، کوکب میانی، سده ۱۳ ه.ق. جبهه جنوبی کوکب..... ۱۶۵
- تصویر ۳۹-۶ شیراز، باغ عقیف آباد، دید به کوکب میانی از محور ورودی غربی..... ۱۶۵
- تصویر ۴۰-۶ شیراز، باغ عقیف آباد، سده ۱۳ ه.ق. سطحی سبز در میان کرت باغ..... ۱۶۶
- تصویر ۴۱-۶ شیراز، باغ عقیف آباد، کوکب میانی، سده ۱۳ ه.ق. دید از داخل کوکب به باغ..... ۱۶۶
- تصویر ۴۲-۶ شیراز، باغ جهان نما، کوکب میانی، سده دوازدهم هجری..... ۱۶۷
- تصویر ۴۳-۶ شیراز، باغ جهان نما، قرن هفتم هجری. سایت پلان..... ۱۶۷
- تصویر ۴۴-۶ پلان طبقات اول و همکف کوکب میانی باغ..... ۱۶۷
- تصویر ۴۵-۶ شیراز، باغ جهان نما، سده دوازدهم هجری. تصویر هوایی..... ۱۶۸
- تصویر ۴۶-۶ شیراز، باغ جهان نما، کوکب میانی و خیابان جنوبی باغ..... ۱۶۸
- تصویر ۴۷-۶ شیراز، باغ نظر، سده دوازدهم هجری. کوکب میانی به جامانده از دوران زندگی..... ۱۶۸
- تصویر ۴۸-۶ شیراز. باغ نظر، خیابان و آبگیر جنوبی باغ. بخش باقی مانده این باغ اکنون به موزه پارس اختصاص دارد..... ۱۶۸

- تصاویر ۴۹-۶ و ۵۰-۶ شیراز، عمارت سابق مزار سعدی. عکس‌هایی از دوران قاجار..... ۱۶۹
- تصویر ۵۱-۶ شیراز، آرامگاه حافظ پیش از ساخت مقبره جدید، اوایل سده بیستم میلادی..... ۱۶۹
- تصویر ۵۲-۶ شیراز، حافظیه، عکسی از دوره قاجار..... ۱۶۹
- تصویر ۵۳-۶ شیراز، باغ تکیه هفت‌تنان، سده دوازدهم هجری، پلان ایوان باغ از دونالد ویلبر..... ۱۷۰
- تصویر ۵۴-۶ شیراز، باغ تکیه هفت‌تنان بر دامنه کوه تخت ضرابی، سده دوازدهم هجری، جداره خارجی باغ..... ۱۷۰
- تصویر ۵۵-۶ شیراز، باغ تکیه هفت‌تنان، عمارت شمالی مجموعه که بالاتر از بقیه قسمت‌های باغ قرار دارد..... ۱۷۰
- تصویر ۵۶-۶ شیراز، باغ تکیه هفت‌تنان، دید از عمارت به باغ..... ۱۷۰
- تصویر ۵۷-۶ شیراز، باغ تکیه هفت‌تنان، سده دوازدهم هجری، گوشه‌ای از نقاشی و تزئینات تالار بنا..... ۱۷۰
- تصویر ۵۸-۶ شیراز، باغ تکیه هفت‌تنان، قبور هفت‌تن در محور میانی باغ..... ۱۷۰
- تصویر ۵۹-۶ شیراز، باغ تکیه هفت‌تنان، خیابان کناره دیوارهای باغ..... ۱۷۰
- تصویر ۶۰-۶ شیراز، ارگ حکومتی کریم‌خان، سده دوازدهم هجری. پلان فضاهای مسکونی و محوطه داخلی..... ۱۷۱
- تصویر ۶۱-۶ شیراز، ارگ کریم‌خان و بخش بازمانده از باغ نظر، سده دوازدهم هجری..... ۱۷۱
- تصویر ۶۲-۶ شیراز، کاخ کریم‌خان، رند درون ارگ حکومتی شیراز، اواخر سده ۱۲ هجری (۱۸م)، طرح از پاسکال کست..... ۱۷۲
- تصویر ۶۳-۶ شیراز، ارگ کریم‌خان، سده دوازدهم هجری. خیابان میانی باغ در امتداد ورودی..... ۱۷۲
- تصویر ۶۴-۶ شیراز، ارگ کریم‌خان، بخشی از مسیر آب در امتداد جبهه شمالی میانسرا..... ۱۷۲
- تصویر ۶۵-۶ شیراز، ارگ کریم‌خان، آبگیر و تالار جنبه غربی در سوی مقابل جبهه ورودی..... ۱۷۲
- تصویر ۶۶-۶ شیراز، نارنجستان قوام، اواخر سده یازدهم هجری، پلان از دونالد ویلبر..... ۱۷۳
- تصویر ۶۷-۶ شیراز، نارنجستان قوام، عکس هوایی از مجموعه..... ۱۷۳
- تصویر ۶۸-۶ شیراز، نارنجستان قوام، اواخر سده سیزدهم هجری، آسه میانی حیاط..... ۱۷۴
- تصویر ۶۹-۶ شیراز، نارنجستان قوام، دید از اتاق گوشواره تالار به میانسرا..... ۱۷۴
- تصویر ۷۰-۶ شیراز، نارنجستان قوام، اواخر سده سیزدهم هجری، تالار و آبگیر جبهه شمالی میانسرا..... ۱۷۴
- تصویر ۷۱-۶ شیراز، نارنجستان قوام، اتاق و ایوان در جبهه جنوبی میانسرا..... ۱۷۴
- تصویر ۷۲-۶ شیراز، مسجد وکیل، سده دوازدهم هجری، حوض در محور میانی حیاط اصلی..... ۱۷۵
- تصویر ۷۳-۶ شیراز، مسجد وکیل، حیاط کوچک کناره‌ی مسجد با حوض و درختان..... ۱۷۵
- تصویر ۷۴-۶ شیراز، مسجد وکیل، بخشی از تزئینات ایوان جنوبی..... ۱۷۵
- تصویر ۷۵-۶ شیراز، مسجد نصیرالملک، سده سیزدهم هجری، آبگیری در محور میانه حیاط مسجد..... ۱۷۵
- تصویر ۷۶-۶ شیراز، سرای مشیر، سده سیزدهم هجری، آبگیر و درختان میانسرا فضایی سرسبز در کنار ایجاد کرده است..... ۱۷۵
- تصویر ۷۷-۶ شیراز، مدرسه خان، سده یازدهم هجری، پانوراما از میانسرای پردخت مدرسه..... ۱۷۵
- تصویر ۷۸-۶ شیراز، مدرسه خان، سده یازدهم هجری، دید به میانسرا از ایوان یکی از حجره‌های اشکوبه دوم..... ۱۷۶
- تصویر ۷۹-۶ شیراز، مدرسه خان، وضعیت فعلی جداره بیرونی، رواق‌ها و گشودگی‌های بنا رو به باغ پیرامون آن..... ۱۷۶
- تصویر ۸۰-۶ شیراز، بخشی از باغ‌های خارج از باروی شهر قدیم در حال حاضر، تصویر ماهواره‌ای..... ۱۷۶
- تصویر ۸۱-۶ شیراز، باغ مقبره حافظیه، بنای دوره پهلوی..... ۱۷۷
- تصویر ۸۲-۶ شیراز، باغ تکیه چهل‌تنان، سده دوازدهم هجری، پانوراما از میانسرای مجموعه..... ۱۷۷
- تصویر ۸۳-۶ شیراز، باغ نو در دوران قاجار، اثر پاسکال کست..... ۱۷۸
- تصویر ۸۴-۶ شیراز، باغ نو، وضعیت کنونی بنای باغ و محوطه آن..... ۱۷۸
- تصویر ۸۵-۶ شیراز، تصویر ماهواره‌ای از بخشی از شهر که در گذشته محل تعدادی از باغ‌های مهم این شهر بوده است..... ۱۷۹
- تصویر ۸۶-۶ شیراز، نارنجستان قوام، سده ۱۳ هجری. پلان شماتیک. عمود بودن محور طولی حوض بر محور اصلی باغ..... ۱۸۰
- تصویر ۸۷-۶ شیراز، ارگ کریم‌خان، سده ۱۲ هجری. پلان شماتیک. عمود بودن محورهای ساختمان بر محورهای طولی..... ۱۸۰

- تصاویر ۶-۸۸ و ۶-۸۹ پلان باغ‌های ارم و عفیف‌آباد (گلشن)، طولانی بودن محور اصلی و اهمیت آن نسبت به دیگر تصاویر ۶-۹۰ شیراز، باغ تخت. قدیمی‌ترین عکس موجود از باغ، از دوران ناصرالدین‌شاه. ۱۸۱
- تصویر ۶-۹۱ شیراز، عکسی با حضور شعاع‌السلطنه در مقابل عمارت یکی از باغ‌های شیراز. در بالای عمارت این باغ... ۱۸۱
- تصویر ۶-۹۲ شیراز، باغ ارم. عکسی از دوران قاجار. هلالی بالای عمارت با کاشی‌های رنگین ۱۸۱
- تصویر ۶-۹۳ شیراز، مراسمی در محوطه خارج از ارگ کریم خان. اوایل قرن بیستم میلادی ۱۸۲
- تصویر ۷-۱ تهران، میدان ارگ، سده سیزدهم هجری. سردر معروف به عالی‌قاپو و برج معروف به برج آقامحمدخان و... ۱۸۶
- تصویر ۷-۲ تهران، میدان ارگ. عکسی از وضعیت میدان در دوران ناصرالدین‌شاه ۱۸۶
- تصویر ۷-۳ تهران، میدان ارگ، دروازه سعادت و توپ مروارید در دوران قاجار. نمونه‌ای از ترکیب عمارت سردر و... ۱۸۶
- تصویر ۷-۴ تهران، سده یازدهم هجری. نقشه تقریبی. حصار تهران و وضعیت باغ‌های آن در داخل حصار... ۱۸۸
- تصویر ۷-۵ تهران، اواخر سده دوازدهم هجری. نقشه تقریبی. وضعیت شهر در اواخر حکومت زندیه و... ۱۸۸
- تصویر ۷-۶ تهران، سده سیزدهم هجری. نقشه تقریبی. شهر در دوران آقامحمدخان قاجار و پس از انتخاب شدن... ۱۸۸
- تصویر ۷-۷ کاخ گلستان، عمارت کرمانخانه، حوض جوشان به همراه تخت فتحعلی‌شاهی ۱۸۹
- تصویر ۷-۸ کاخ گلستان، عمارت کرمانخانه، حوض جوشان. تابلوی رنگ روغنی اثر محمد غفاری (کمال‌الملک) ۱۳۰۷ ه. ق. ۱۸۹
- تصویر ۷-۹ تهران، قصر قاجار، سده سیزدهم هجری. طرحی از اوژن فلاندن ۱۸۹
- تصویر ۷-۱۰ تهران، قصر قاجار، سده سیزدهم هجری. بازسازی پلان باغ از دونالد ویلبر ۱۹۰
- تصویر ۷-۱۱ تهران، قصر قاجار، سده سیزدهم هجری. طرحی از عمارت و استخر مقابل آن ۱۹۰
- تصویر ۷-۱۲ تهران، سده سیزدهم هجری. هواکش ای ساخته شده بر چاه‌های مسیر قناتی که آب قصر قاجار را... ۱۹۰
- تصاویر ۷-۱۳ و ۷-۱۴ تهران، قصر قاجار، سده سیزدهم هجری. عمارت‌هایی از وضعیت باغ و عمارت در دوران ناصری ۱۹۱
- تصویر ۷-۱۵ تهران، تالار تخت مرمر در باغ گلستان، سده سیزدهم هجری ۱۹۱
- تصویر ۷-۱۶ تهران، تالار تخت مرمر. مراسم سلام نوروزی در دوران ناصری ۱۹۱
- تصویر ۷-۱۷ تهران، نمایی از تکیه دولت، کاخ الماس و عمارت بادگیر، سده‌های دوازدهم و سیزدهم هجری ۱۹۲
- تصویر ۷-۱۸ تهران، مجموعه گلستان، عمارت بادگیر، سده سیزدهم هجری. و عمارت فعلی بنا ۱۹۳
- تصویر ۷-۱۹ تهران، مجموعه گلستان، عمارت بادگیر ۱۹۳
- تصویر ۷-۲۰ تهران، طرحی از محوطه و بناهای فعلی مجموعه گلستان ۱۹۳
- تصاویر ۷-۲۱، ۷-۲۲ و ۷-۲۳ تهران، مجموعه گلستان. بخش‌هایی از تزئینات داخلی و نمای بیرونی ۱۹۴
- تصویر ۷-۲۴ تهران، عمارت باغ نگارستان در دوران قاجار، سده سیزدهم هجری ۱۹۴
- تصویر ۷-۲۵ تهران، پلان شماتیک از باغ نگارستان براساس نقشه سال ۱۳۰۹ ه. ق. تهران ۱۹۴
- تصویر ۷-۲۶ تهران، نقاشی از خیابان باب‌همایون منتهی به سردر الماسیه (دروازه شمالی ارگ) در ۱۲۸۸ ه. ق. ۱۹۵
- تصویر ۷-۲۷ نقشه‌های تقریبی از ارگ حکومتی تهران و گسترش آن ۱۹۷
- تصویر ۷-۲۸ تهران، نقشه تهیه‌شده از شهر در سال ۱۲۶۹ ه. ق. (۱۸۵۱ م.) توسط الیا نیکولاویچ برزین ۱۹۸
- تصویر ۷-۲۹ تهران، نقشه تهیه‌شده توسط موسیو آگست کریشیش در سال ۱۲۷۵ ه. ق. (۱۸۵۸ م.) ۱۹۸
- تصویر ۷-۳۰ نقشه دارالخلافه ناصری (تهران) پس از تخریب دیوارهای حصار طهماسبی و ساخت باروی جدید ۱۹۹
- تصویر ۷-۳۱ تهران، نقشه تهیه‌شده توسط ناسکوف در سال ۱۸۲۶ م. تجمع باغ‌های خارج از حصار... ۱۹۹
- تصاویر ۷-۳۲ تهران، نقشه‌های تقریبی از ارگ حکومتی در دوره‌های ۱- اوایل و ۲- اواخر سلطنت ناصرالدین‌شاه و... ۲۰۰
- تصویر ۷-۳۳ تهران، بخشی از نقشه تهیه‌شده از تهران در ۱۳۰۹ ه. ق. توسط عبدالغفارخان نجم‌الملک ۲۰۰
- تصویر ۷-۳۴ تهران، مجموعه گلستان، حرم‌خانه و عمارت خوابگاه از بناهای دوران ناصری ۲۰۱
- تصویر ۷-۳۵ تهران، مجموعه گلستان، عمارت خوابگاه ۲۰۱

- تصویر ۳۶-۷ تهران، مجموعه گلستان، شمس‌العماره. سده سیزدهم هجری..... ۲۰۱
- تصویر ۳۷-۷ تهران، مجموعه گلستان، شمس‌العماره، ایوان‌های طبقات..... ۲۰۱
- تصویر ۳۸-۷ تهران، مجموعه گلستان، کاخ ابیض، بخشی از نمای شرقی..... ۲۰۲
- تصویر ۳۹-۷ تهران، مجموعه گلستان، بخشی از نمای تالار تخت مرمر..... ۲۰۲
- تصویر ۴۰-۷ تهران، مجموعه گلستان. عمارت گلستان و حوض جوش جلوی تالار آینه..... ۲۰۲
- تصویر ۴۱-۷ تهران، مجموعه گلستان، عمارت گلستان و حوض جوش، تصویری از دوران قاجار..... ۲۰۲
- تصویر ۴۲-۷ تهران، مجموعه گلستان. تصویر ماهواره‌ای از وضعیت فعلی بناها و محوطه بازمانده از مجموعه گلستان..... ۲۰۲
- تصویر ۴۳-۷ تهران، باغ سپهسالار، تصویری از عمارت اصلی باغ..... ۲۰۳
- تصویر ۴۴-۷ تهران، باغ سپهسالار، پلان تقریبی برگرفته از نقشه تهیه‌شده از تهران در سال ۱۳۰۹ ه. ق..... ۲۰۳
- تصویر ۴۵-۷ تهران، بنای باغ سپهسالار و محل مجلس شورای ملی سابق..... ۲۰۳
- تصویر ۴۶-۷ تهران، کاخ ملیجک، نمای جنوبی..... ۲۰۳
- تصویر ۴۷-۷ تهران، مجموعه کاخ‌های نیاوران، عمارت صاحبقرانیه، نمای شمالی، اواسط سده سیزدهم هجری..... ۲۰۴
- تصویر ۴۸-۷ تهران، عمارت جناح رانیه، تصویری از نمای شمالی بنا در دوران ناصری..... ۲۰۴
- تصویر ۴۹-۷ تهران، عمارت صاحبقرانیه، حوضخانه..... ۲۰۵
- تصویر ۵۰-۷ تهران، مجموعه کاخ‌های نیاوران، نمای غربی عمارت جهان‌نما، از اولین عمارت‌های مجموعه..... ۲۰۵
- تصاویر ۵۱-۷ و ۵۲-۷ تهران، مجموعه کاخ‌های نیاوران، عمارت صاحبقرانیه، نمای جنوبی، تصویر سمت راست..... ۲۰۵
- تصویر ۵۳-۷ تهران، مجموعه کاخ‌های نیاوران، گوشه احمدشاهی و حوض بیضی‌شکل مقابل آن..... ۲۰۶
- تصویر ۵۴-۷ تهران، مجموعه کاخ‌های نیاوران، گوشه احمدشاهی، گنبد ایوان آجری‌نما..... ۲۰۶
- تصویر ۵۵-۷ تهران، مجموعه کاخ‌های نیاوران، گوشه احمدشاهی، نمای شمالی و غربی..... ۲۰۶
- تصویر ۵۶-۷ تهران، مجموعه کاخ‌های نیاوران، کاخ محمدرضا شاه..... ۲۰۶
- تصویر ۵۷-۷ نقشه راه و رودخانه‌های تهران و حومه آن در حدود سال‌های ۱۲۸۶ ه. ق. در زمان سلطنت ناصرالدین‌شاه..... ۲۰۷
- تصویر ۵۸-۷ تابلوی نقاشی از محمد غفاری (کمال‌الملک) متعلق به ۱۳۰۶ ه. ق. از باغ شاه و مجسمه ناصرالدین‌شاه..... ۲۰۸
- تصویر ۵۹-۷ تهران، کوشکی چندطبقه در محوطه باغ شاه (احتمالاً برج شاه)..... ۲۰۹
- تصویر ۶۰-۷ تهران، کوشکی چندطبقه در محوطه باغ شاه (احتمالاً برج جهان‌نما)..... ۲۰۹
- تصویر ۶۱-۷ تهران، یکی از عمارت‌های باغ شاه در دوران قاجار..... ۲۰۹
- تصویر ۶۲-۷ تهران، مجموعه عشرت‌آباد. اواخر سده سیزدهم هجری. عمارت کلاه‌فرنگی این مجموعه، در سال ۱۲۹۱ ه. ق..... ۲۱۰
- تصویر ۶۳-۷ تهران، مجموعه عشرت‌آباد. اواخر سده سیزدهم هجری. در این باغ‌خانه‌های ریان شاه صورت..... ۲۱۰
- تصویر ۶۴-۷ تهران، مجموعه عشرت‌آباد. اواخر سده سیزدهم هجری. تصویری از محوطه میانی حرم‌خانه در دوران قاجار..... ۲۱۰
- تصویر ۶۵-۷ تهران، مجموعه عشرت‌آباد. اواخر سده سیزدهم هجری. وضعیت فعلی عمارت کلاه‌فرنگی عشرت‌آباد که..... ۲۱۰
- تصویر ۶۶-۷ تهران، باغ سلطنت‌آباد و استخر وسیع جلوی عمارت اصلی. عکسی از دوران قاجار..... ۲۱۱
- تصویر ۶۷-۷ تهران، باغ سلطنت‌آباد، عمارت کلاه‌فرنگی. سده سیزدهم هجری. عکس از دوران قاجار..... ۲۱۱
- تصویر ۶۸-۷ تهران، سلطنت‌آباد، عمارت مرکزی باغ. سده سیزدهم هجری. تصویری از دوران قاجار..... ۲۱۲
- تصویر ۶۹-۷ تهران، عمارت قصر فیروزه در باغ دوشان‌تپه، تصویر ماهواره‌ای از وضعیت فعلی بنا..... ۲۱۳
- تصویر ۷۰-۷ تهران، عمارت قصر فیروزه در باغ دوشان‌تپه، اواخر سده سیزدهم هجری. عکسی از دوران قاجار..... ۲۱۳
- تصویر ۷۱-۷ تهران، باغ دوشان‌تپه، چشم‌انداز باغ از داخل رواق‌های عمارت قصر فیروزه. عکسی از دوران قاجار..... ۲۱۳
- تصویر ۷۲-۷ تهران، بخشی از نقشه تهیه‌شده توسط عبدالغفارخان نجم‌الملک در سال ۱۳۰۹ ه. ق..... ۲۱۴
- تصویر ۷۳-۷ تهران، عمارت و بخشی از پارک امین‌الدوله. اواخر سده سیزدهم هجری..... ۲۱۴
- تصویر ۷۴-۷ تهران، عمارت پیشین موجود در باغ امین‌الدوله..... ۲۱۴

- تصاویر ۷۵-۷ تهران، باغ فردوس، عمارت میانی. سده سیزدهم هجری. عکسی از دوران قاجار..... ۲۱۵
- تصویر ۷۶-۷ تهران، باغ فردوس، وضعیت فعلی بنا و محوطه در جبهه غربی..... ۲۱۵
- تصاویر ۷۷-۷ و ۷۸-۷ تهران، باغ مسعودیه، بنای ورودی. باغ و عمارت مسعودیه در سال ۱۲۹۵ ه. ق..... ۲۱۶
- تصاویر ۷۹-۷ تهران، باغ مسعودیه، عمارت میانی. سده سیزدهم هجری. عکسی از دوران قاجار..... ۲۱۶
- تصویر ۸۰-۷ تهران، باغ مسعودیه، تصویری از محوطه میانی و عمارت‌های اطراف آن در دوران قاجار..... ۲۱۶
- تصویر ۸۱-۷ حوالی تهران، کاخ شهرستانک. اواخر سده سیزدهم هجری. تصویری از اواخر دوران قاجار..... ۲۱۷
- تصویر ۸۲-۷ دامنه جنوبی البرز، کاخ شهرستانک، اواخر سده سیزدهم هجری. تصویر ماهواره‌ای از بقایای کاخ..... ۲۱۷
- تصویر ۸۳-۷ تهران، بخشی از نقشه تهیه‌شده توسط عبدالغفارخان نجم‌الملک در سال ۱۳۰۹ که گوشه شمال شرقی... ۲۱۷
- تصویر ۸۴-۷ تهران، باغ و عمارت نظامیه. سده سیزدهم هجری. این باغ در دوران صدارت میرزا آقاخان نوری و... ۲۱۸
- تصویر ۸۵-۷ تهران، عمارت سرخه‌حصار یا قصر یاقوت. ۱۳۰۲ ه. ق. این باغ به فرمان ناصرالدین‌شاه،... ۲۱۸
- تصویر ۸۶-۷ تهران، باغ و عمارت کلاه فرنگی معیرالممالک. سده سیزدهم هجری. تصویری از دوران قاجار..... ۲۱۸
- تصویر ۸۷-۷ تهران، باغ معیرالممالک، طاق نصرت و تپه‌ای از گلدان‌ها در محوطه باغ. تصویری از دوران قاجار..... ۲۱۸
- تصویر ۸۸-۷ تهران، باغ کامرانیه. اواخر سده سیزدهم هجری. تصویری از میانکرت باغ در دوران قاجار..... ۲۱۸
- تصویر ۸۹-۷ تهران، باغ کامرانیه. اواخر سده سیزدهم هجری. عمارت کلاه‌فرنگی باغ در دوران قاجار..... ۲۱۸
- تصویر ۹۰-۷ یزد، باغ دولت‌آباد، سده دوازدهم هجری..... ۲۱۹
- تصویر ۹۱-۷ یزد، باغ دولت‌آباد. بخشی از محوطه ردیک به کوشک اصلی..... ۲۱۹
- تصویر ۹۲-۷ یزد، باغ دولت‌آباد، تصویر هوایی مربوط به سال ۱۳۳۵ ش..... ۲۲۰
- تصویر ۹۳-۷ یزد، باغ دولت‌آباد، پانوراما از عمارت، ورودی و دیوانی باغ. سده دوازدهم هجری..... ۲۲۰
- تصویر ۹۴-۷ یزد، باغ خان، سده سیزدهم هجری، پلان مجموعه..... ۲۲۱
- تصویر ۹۵-۷ یزد، باغ خان، جبهه جنوبی عمارت مرکزی باغ..... ۲۲۱
- تصویر ۹۶-۷ یزد، باغ خان، میانکرت باغ در جبهه شمالی عمارت مرکزی..... ۲۲۱
- تصویر ۹۷-۷ یزد، باغ خان، پانوراما از ساباط، عمارت ورودی و آب‌انبار در پشت دیوارهای باغ..... ۲۲۲
- تصویر ۹۸-۷ یزد، باغ خان، یکی از خیابان‌های جبهه جنوبی باغ با ردیفی از درختان ایوان چنار..... ۲۲۲
- تصویر ۹۹-۷ یزد، باغ خان، گوشه‌ای از باغ و جبهه غربی عمارت مرکزی..... ۲۲۲
- تصویر ۱۰۰-۷ یزد، باغ خان، حیاط کوچک نارنجستان در گوشه شرقی عمارت مرکزی..... ۲۲۲
- تصویر ۱۰۱-۷ بیرجند، باغ اکبریه، اوایل دوران قاجار..... ۲۲۳
- تصویر ۱۰۲-۷ بیرجند، باغ اکبریه، جبهه شمالی عمارت باغ..... ۲۲۳
- تصویر ۱۰۳-۷ بیرجند، باغ اکبریه، دید به میانکرت باغ از یکی از ایوان‌های عمارت..... ۲۲۳
- تصویر ۱۰۴-۷ (وسط) بیرجند، باغ اکبریه، خیابان اصلی باغ با ردیفی از درختان کاج..... ۲۲۳
- تصویر ۱۰۵-۷ بیرجند، باغ اکبریه، بخشی از تزئینات آجری عمارت..... ۲۲۳
- تصویر ۱۰۶-۷ ماهان، باغ شازده، اوایل سده چهاردهم هجری، محور اصلی باغ. دید از پایین..... ۲۲۴
- تصویر ۱۰۷-۷ ماهان، باغ شازده، محور اصلی باغ، دید از ایوان عمارت..... ۲۲۴
- تصویر ۱۰۸-۷ ماهان، باغ شازده، اوایل سده سیزدهم هجری. بنای ناتمام ورودی. نمای از بیرون..... ۲۲۴
- تصویر ۱۰۹-۷ ماهان، باغ شازده، عمارت اصلی باغ..... ۲۲۴
- تصویر ۱۱۰-۷ ماهان، باغ شازده، تصویر ماهواره‌ای از موقعیت باغ در دامنه کوه‌های تیگران..... ۲۲۴
- تصویر ۱۱۱-۷ ماهان، باغ شازده، بخش‌هایی از دیوارهای اطراف باغ..... ۲۲۴
- تصویر ۱۱۲-۷ دامغان، چشمه‌علی، سده سیزدهم هجری. کوشک فتحعلی‌شاهی..... ۲۲۵
- تصویر ۱۱۳-۷ دامغان، چشمه‌علی، نمایی از دریاچه طبیعی و عمارت فتحعلی‌شاهی..... ۲۲۵

- تصویر ۱۱۴-۷ دامغان، چشمه‌علی، تصویری از دوران قاجار که اردوی ناصرالدین‌شاه را در کنار باغ نشان می‌دهد. ۲۲۵
- تصویر ۱۱۵-۷ تبریز، باغ شمال، عمارت سردر باغ، عکسی از دوران قاجار. ۲۲۶
- تصویر ۱۱۶-۷ اصفهان، باغ فرح‌آباد، اوایل سده دوازدهم هجری. وجود یک جزیره با یک مسیر دسترسی در میان. ۲۲۶
- تصویر ۱۱۷-۷ تبریز، باغ شاه‌گلی، محور دسترسی به کو شک میانی و عمارت هشت‌گوش وسط استخر. ۲۲۶
- تصویر ۱۱۸-۷ تبریز، باغ شاه‌گلی، مسیر آب در محور اصلی باغ. ۲۲۷
- تصویر ۱۱۹-۷ تبریز، باغ شاه‌گلی، تصویر ماهواره‌ای. ۲۲۷
- تصویر ۱۲۰-۷، ۱۲۱-۷ و ۱۲۲-۷ نمونه‌هایی از استفاده از آهن در سقف و نرده‌های کاخ‌های قاجار و استفاده از پله. ۲۲۸
- تصویر ۱۲۳-۷ تهران، سردر باغ سپهسالار، اواخر سده سیزدهم هجری. در ترکیب این بنای ورودی، نشانی از. ۲۲۹
- تصویر ۱۲۴-۷ تهران، بخشی از نقوش کاشیکاری موجود در نمای اصلی شمس‌العماره. ۲۲۹
- تصویر ۱۲۵-۷ تهران، کاخ گلستان، سده سیزدهم هجری. نمونه‌ای از تلفیق تزئینات معماری سنتی ایران و نئوکلاسیک اروپا. ۲۲۹
- تصویر ۱۲۶-۷ تهران، مجموعه کاخ‌های نیاوران، کو شک احمدشاهی، اواخر دوران قاجار. ۲۲۹

سخن نگارندگان

شیوه باغ‌سازی ایرانی، ساختاری است کهن که بازتابنده روحیه، فرهنگ و علایق مردم ساکن در این سرزمین بوده و با فنون، کشاورزی، معماری و هنرهای بومی آن در ارتباط تنگاتنگ است. باغ‌سازی در ایران قدمتی چند هزارساله دارد. نگرش خاص ایرانیان به جهان هستی، در چهارباغ ایرانی نمود پیدا کرد. جایی که نظم هندسی و ساده، بر اجزاء طبیعت نیز سایه می‌افکند. چهارباغ ایرانی به‌عنوان طرح شکل‌دهنده اولین باغ‌های رسمی جهان، مورد استفاده بسیاری از تمدن‌های دور و نزدیک قرار گرفته و در قلمرو هریک به شکلی نمود می‌یابد. در این کتاب کشف روند تکاملی باغ‌های ایران در دوره‌های متفاوت تاریخی و نیز تأثیر آن بر باغ‌سازی دیگر ملل جهان است.

اسلام طرح کاخ‌ها و باغ‌های ایرانی را تا دورترین سرزمین‌های تحت سیطره‌اش بسط داده و با فرهنگ و سنت هریک درمی‌آمیزد. بسیاری از محوطه‌ها و باغ‌های سرزمین‌های عثمانی، آندلس و سیویل، شمال آفریقا، سوریه و عراق در دوران حاکمیت اسلام و پس از آن، با الگوی باغ ایرانی طرح و اجرا می‌شوند. الگویی که در باغ‌های نوادگان مغول نیز از خراسان و ماوراءالنهر تا هند به‌گونه‌ای دیگر نمود یافته و گسترش می‌یابد. در دوران حاکمیت صف‌بان، به‌عنوان متمرکزترین حکومت ایرانی پس از اسلام، ارزش‌های باغ‌سازی کهن ایرانی به‌صورتی گسترده در باغ‌ها، کاخ‌ها، محوطه‌های سبز شهری احیا می‌شود. در دوران قاجار نیز اگرچه تحولات سریع اجتماعی، بر تمامی هنرها، از جمله باغ‌سازی، تأثیرات فراوان گذاشته و بسیاری اجزاء آن را متحول ساخته، ولی هیچ‌گاه ساختار کهن باغ ایرانی از یاد نرفته است. سیر تاریخی باغ ایرانی، که در این کتاب مورد بررسی است، روندی تکاملی را با خود همراه دارد که از بدو تولد تا قرن حاضر، همواره بر غنایش افزوده است و هیچ‌گاه منقطع نگشته است. کتاب حاضر بر پایه‌ی مستندات است که نگارندگان آن طی سال‌ها مطالعه میدانی، کتابخانه‌ای و اسنادی به آنها دست یافته‌اند. این مستندات جملگی بر روند تکاملی ساختار باغ‌های ایران در طول قرن‌ها حکایت دارند.

مصطفی مصطفی‌زاده

مجتبی انصاری

زمستان ۱۳۹۳